

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Suriyada
azərbaycanlı
İŞİD-çi
tutuldu**

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 9 yanvar 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 4 (6893) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Xaləddin İsgəndərovun müəmmal məzuniyyəti - sensasion gəlişmə

Bineqədi İcra Hakimiyyətində yoxlamalar başlayıb; istintaq qrupu yaradıldığı iddiası var

yazısı səh.5-də

Vurulan nazirləri niyə daha səfir göndərmirlər...

yazısı səh.5-də

Ziya Məmmədovun müşaviri həbs olunur - ölkədən çıxışına "STOP" qoyuldu

yazısı səh.6-də

ABŞ Kremlədən "seçki qisası" nı ala biləcəkm...

yazısı səh.10-də

Baş redaktorlar kağız qıtlığından danışdı

yazısı səh.6-də

İrandakı etirazlardan sonra Tehran-ABŞ münasibətləri sürətlə pisləşir

yazısı səh.10-də

Trampla bağlı qalmaqallı kitabda nələr yazılıb...

yazısı səh.11-də

İran və Rusiyada ara qarışsa, bu, Azərbaycana nə vəd edir...

yazısı səh.12-də

Ötən il aqrar sektordan nə qazandıq...

yazısı səh.13-də

Dəm qazından qorunmağın yolları...

yazısı səh.14-də

Həkimlərin siqaret və içki vərdişi: stress atmaq, yoxsa...

yazısı səh.15-də

"Şərqi İsveçrəsi" yenidən global güclərin diqqətində

GENERALLARIN ÜÇÜNCÜ BAKI GÖRÜŞÜ, PETROSYANIN QARABAĞ ETİRAFI

NATO və Rusiya silahlı qüvvələrinin baş komandanları Azərbaycana gəlir; ölkəmizin dialoq platforması kimi dəyəri artır - mühüm gözlənti; satellit Ermənistan isə işğalçı siyasətinə görə "tullantı-ölkə" statusunu davam etdirir...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Əsassız vergi borclarının silinməsinə başlandı

İş adamlarına borcların əsassızlığını sübut edən sənədlərin vergi orqanlarına təqdim olunması istənilir

yazısı səh.4-də

Zakir Həsənov zabidlərə "hazır olun" tapşırığı verdi

yazısı səh.2-də

Fərəc Quliyev: "Zərdüşt Əlizadənin Elçibəyə patoloji nifrəti vardı"

yazısı səh.7-də

Elçin Mirzəbəyli: "NATO-Rusiya görüşləri üçün Bakının seçilməsinin səbəbi odur ki..."

yazısı səh.9-də

İcra başçısının müavini işdən çıxarıldı

Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərovovun birinci müavini Faiq Kərimov istefa verib.

Faktı axar.az-a təsdiqləyən Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Eyvaz Qocayev bildirdi ki, F.Kərimov öz istəyi ilə ərəzə yazaraq işdən çıxıb:

"Faiq Kərimov bir müddətdir ərəzə yazıb və işdən ayrılıb. Səbəbi barədə məlumatımız yoxdur".

E.Qocayev qeyd edib ki, hələlik onun yerinə təyinat olmayıb.

"MHP prezident seçkilərində Ərdoğanın namizədliyini dəstəkləyəcək" - Baxçalı

Milliyyətçi Hərəkət Partiyası (MHP) 2019-cu ilin noyabrında keçiriləcək prezident seçkilərində Türkiyənin hazırkı prezidenti, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının sədri Rəcəb Tayyib Ərdoğanı dəstəkləyəcək.

APA-nın "Hürriyyət" qəzetinə istinadən verdiyi məlumata görə, bunu dünən MHP sədri Dövlət Baxçalı bəyan edib.

D. Baxçalı deyib ki, MHP-nin prezidentliyə namizədi yoxdur, partiya sədri kimi də prezidentliyə namizəd olmayacaq: "MHP prezident seçkilərində Yenikapı ruhu ilə hərəkət edərək, Rəcəb Tayyib Ərdoğanı dəstəkləmək qərarı alacaq".

D. Baxçalı 2019-cu ilin noyabrında prezident seçkiləri ilə eyni vaxtda keçiriləcək parlament seçkilərinə isə MHP-nin ittifaq formalaşarsa, ittifaq, bu mümkün olmadıqda isə müstəqil şəkildə qatılacağını bildirdi.

Türkiyədə fövqəladə vəziyyət rejimi yenidən uzadılacaq

"Türkiyədə fövqəladə vəziyyət rejiminin müddəti yenidən uzadılacaq". "Report" Türkiyə KİV-inə istinadən xəbər verir ki, bunu Türkiyə baş nazirinin müavini və hökumət sözcüsü Bekir Bozdağ bildirdi.

Qeyd edək ki, ötən il dekabrın sonunda Türkiyə Fövqəladə Halların Araşdırılması Komissiyasından fövqəladə vəziyyət rejiminin 2018-ci il fevralın 21-də sona çatacağı bildirilmişdi.

Açıqlamaya əsasən, fövqəladə rejimin 2018-ci il yanvarın 17-də bitməsi gözlənilirdi. Ancaq onun fevralın 21-də ləğv ediləcəyi bu müddətin uzadılmayacağı deməkdir.

Sonuncu dəfə fövqəladə vəziyyət rejiminin müddəti ötən il oktyabrın 13-də üç ay uzadılmışdı.

Qeyd edək ki, bu hal iyulun 15-dən - dövlət çevrilişinə cəhdən sonra, yeni 2016-cı il iyulun 20-dən tətbiq edilir.

Hava pisləşəcək, Bakıya sulu qar yağacaq

Hava şəraitinin dəyişəcəyi barədə xəbərdarlıq olunub. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən APA-ya verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında yanvarın 9-u axşamdan 10-u gündüzədək hava şəraitinin qeyri-sabit olacağı, aralıq yağış yağacağı, bəzi yerlərdə sulu qara keçəcəyi gözlənilir.

Güclü şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 4-6 dərəcə aşağı enəcək.

Azərbaycanın rayonlarında yanvarın 9-u axşamdan 11-i səhərədək hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, aralıq yağış, dağlıq və dağətəyi rayonlarda qar yağacağı, bəzi yerlərdə intensiv olacağı gözlənilir.

Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 4-6 dərəcə aşağı enəcək.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Zakir Həsənov zabidlərə "hazır olun" tapşırığı verdi

Yanvarın 8-də müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində hərbi hissələrin şəxsi heyətlə iş üzrə zabidləri və psixoloqlarla keçirilən təlim-metodiki toplantıya cəlb olunan heyətlə görüşüb.

Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə Azərbaycan Müdafiə nazirliyinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Birlik, birləşmə, qoşun qisimləri və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə çıxış edən müdafiə naziri 2017-ci ildə döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlıq sahəsində görülən fəaliyyətlərin təhlilini apararaq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğuna göstərdiyi diqqət və qayğını xüsusi vurğulayıb.

Cari tədris dövründə bu istiqamətdə müəyyən edilmiş prioritetlər barədə danışıq müdafiə naziri hərbi qulluqçuların milli-mənəvi dəyərlər və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması, hərbi kollektivlərdə sağlam rəqabət atmosferinin inkişaf etdirilməsi, əsgər və zabidlərin şəxsi xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla fərdi tərbiyə işinin planlı şəkildə həyata keçirilməsi və bir çox məsələlərlə bağlı fikirlərini toplantı iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

General-polkovnik Z.Həsənov qoşunların döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirməyə hər an hazır vəziyyətdə olmasını təmin etmək məqsədilə mənəvi-psixoloji hazırlıq işinin daim gücləndirilməsi ilə bağlı konkret tapşırıqlar verib.

General-polkovnik Z.Həsənov qoşunların döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirməyə hər an hazır vəziyyətdə olmasını təmin etmək məqsədilə mənəvi-psixoloji hazırlıq işinin daim gücləndirilməsi ilə bağlı konkret tapşırıqlar verib.

"ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyaların bərpasına dair qərarı cavabsız qalmayacaq"

Yanvarın 13-də ABŞ prezidenti İrana qarşı iqtisadi sanksiyaların bərpası haqqında qərar verəcək. İran ABŞ-ın bu addımını cavabsız qoymayacaq. Bu sözləri İranın Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmisi Bəhram Qasemi dünən keçirdiyi haftalık mətbuat konfransında deyib.

Onun sözlərinə görə, 2015-ci ildə ABŞ da daxil olmaqla, İranla BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvü arasında razılaşma əldə edilib və hərtərəfli birgə fəaliyyət planı təsdiqlənib. Beynəlxalq hüquqa əsaslanaraq imzalanmış müqaviləni heç bir tərəfin pozmaq ixtiyarı yoxdur.

B.Qasemi qeyd edib ki, İranın cavabının sərtliyi yanvarın 13-də Vaşinqtonda qəbul ediləcək qərardan asılı olacaq. İran bütün variantlara hazırdır və sanksiyalar bərpa edilərsə sərt cavab veriləcək. Hələlik isə İran hadisələri qabaqlamaq istəmir.

Nazirliyin nümayəndəsi onu da nəzərə çatdırıb ki, bu həftə İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif Avropa İttifaqının xarici məsələlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Federika Moqerinin dəvəti ilə Brüsselə səfər edəcək. O, F.Moqerini ilə yanaşı, Britaniya və Fransanın xarici işlər nazirləri ilə də görüşəcək. Görüşdə hərtərəfli birgə fəaliyyət planı və ABŞ-ın mövqeyi müzakirə ediləcək.

İtkin düşmüş alpinistlərin axtarışı davam etdirilir

Quba rayonunda dağlıq ərazidə itkin düşmüş "Gilavar" Qidman klubunun 3 üzvü - 1983-cü il təvəllüdü Namin Bunyatov, 1990-cı il təvəllüdü Babur Hüseyinov və 1991-ci il təvəllüdü Fəridə Cəbrayılzadənin axtarışları yanvarın 8-də davam etdirilib.

APA-nın xəbərinə görə, Quba rayonunda dağlıq ərazidə itkin düşmüş alpinistlərin axtarışları ilə əlaqədar Əməliyyat Qərarqarının məlumatında bildirilir ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən təşkil olunan axtarış-xilasetmə işlərində nazirliyin peşəkar xilasedicilərdən ibarət dəstələri, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin əməkdaşları, peşəkar alpinistlər və yerli sakinlərdən ibarət könüllü dəstələr iştirak edib.

Dekabrın 27-dən başlayan axtarış-xilasetmə əməliyyatı müddətində itkin düşmüş alpinistlərin hərəkət marşrutu üzrə ərazilər, həmçinin ehtimal olunan digər ərazilər yoxlanılıb.

Suriyada azərbaycanlı İŞİD-çi tutuldu

Türkiyədən Suriyaya keçmək istəyən İŞİD terror qruplaşmasının azərbaycanlı üzvü saxlanılıb.

Oxu.Az-ın xəbərinə görə, o, YPG kürd dəstələri tərəfindən saxlanılıb.

İnternetdə yayılan videoda yaraqlı bildirir ki, adı Razik Maksimovdur və əslən Azərbaycandır.

Onun sözlərinə görə, İŞİD-ə 2015-ci ilin sentyabrında qoşulub və Suriyanın Raka, Mayadin vilayətlərində, Əbu-Kəmal şəhərində yaşayıb.

Terrorçu qeyd edir ki, Suriya sərhədini keçmək çox asandır. Belə ki, "orada çoxlu qaçaqmalçı var".

"Onlar insanları pulla Türkiyəyə keçirirlər. Orada sənədləri saxtalaşdırmaq imkanı var, sonra isə Avropaya getmək olar".

R. Maksimovdan əlavə, videomüsaibədə daha iki İŞİD-çi dindirilir.

Onlardan biri dağstanlı Vladimir Yureviç Oleynikov, digəri isə adının açıqlanmasını istəməyən Almaniya vətəndaşıdır.

4400-dən çox azərbaycanlı Almaniya vətəndaşlığı alıb

1992-2016-cı illərdə 4406 Azərbaycan vətəndaşı Almaniya vətəndaşlığı alıb.

Bunu "Report"un sorğusuna cavab olaraq Almaniyanın Federal Statistika İdarəsindən bildiriblər.

Azərbaycan vətəndaşlarına Almaniya vətəndaşlığı verilməsi ilə bağlı ən yüksək göstərici 2006-cı ildə qeyd alınıb. Həmin il 398 azərbaycanlı Almaniya pasportu alıb. Bu sahədə ən aşağı göstərici isə 1996-cı ilin payına düşür. Belə ki, qeyd edilən il cəmi 2 nəfər Azərbaycan vətəndaşı Almaniya pasportu əldə edib.

Məlumatla görə, Almaniya vətəndaşlığı alan şəxslərin 2244 nəfəri (50,9%-i) qadın, 2162 nəfəri (49,1%-i) isə kişidir.

Federal Statistika İdarəsinin məlumatına görə, 1996-cı ildə Azərbaycan vətəndaşı olan qadınlardan Almaniya vətəndaşlığı alan olmayıb. Bu cəhətdən ən yüksək göstərici isə 2006-cı ildə qeyd edilən 186 azərbaycanlı qadın bu ölkənin pasportunu əldə edib.

Kişilərlə bağlı ən aşağı göstərici 1994-cü ildə, ən yüksək nəticə isə 2006-cı ildə qeyd alınıb. Belə ki, həmin illərdə müvafiq olaraq 1 və 212 azərbaycanlı kişi Almaniya vətəndaşlığı alıb.

21 yaşlı gənc bulvarda özünü dənizə atdı

Dənizkənarı Milli Park ərazisində bir nəfər özünü dənizə atıb.

APA-nın məlumatına görə, hadisə "Yaxt Klub" a yaxın ərazidə qeydə alınıb. Hadisə yerinə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xilasediciləri gəlib.

APA-nın hadisə yerində olan əməkdaşının verdiyi məlumata görə, Lerik rayonundan olan 21 yaşlı Məlik Cahangirov intihar etməzdən əvvəl şəxsiyyət vəsiqəsini və tələbə biletini sahilə qoyub.

İmişlidə 9 yaşlı məktəbli avtomobil vurub öldürdü

İmişli rayonunda avtomobil azyaşlı vurub. APA-nın Mil-Muğan bürosunun məlumatına görə, "Mercedes" markalı avtomobil Mirili kənd sakinini, 2009-cu il təvəllüdü Şahpələngova Təranə Sakit qızın magistral yolu keçərkən vurub. Məktəbli ağır vəziyyətdə İmişli Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına çatdırıldı da, onu xilas etmək mümkün olmayıb.

Uşaq aldığı xəsarətlərdən 1 saat sonra ölüb.

Faktla bağlı İmişli Rayon Polis Şöbəsinə araşdırma aparılıb.

Nazirlər Kabineti "Sığorta ödənişinin verilməsi Qaydası"nı təsdiqləyib.

APA-nın məlumatına görə, qərar bu ildən qüvvədədir.

Bu Qayda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Xidmətinin (Xidmət) yerli orqanları tərəfindən sığorta ödənişi almaq hüququ olan şəxslərə sığorta ödənişinin hesablanması və ödənilməsi qaydasını müəyyən edir. Sığorta ödənişini almaq hüququna yalnız dövlət orqanının və ya hüquqi şəxsin ləğv edilməsi və ya işçilərin sayının və ya ştatların ixtisar edilməsi nəticəsində əmək münasibətlərinə xitam verilmiş və Xidmətdə işsiz kimi qeydiyyatda alınmış sığortaolunanlar malikdirlər. Həm əsas, həm də əlavə iş yerləri olan işçinin əmək münasibətlərinə müxtəlif zamanlarda xitam verildiyi halda, onun sığorta ödənişini almaq hüququ sonuncu iş yeri üzrə, eyni gündə xitam verildiyi halda isə əsas iş yeri üzrə dövlət orqanının və ya hüquqi şəxsin ləğv edilməsi və ya işçilərin sayının və ya ştatların ixtisar edilməsi nəticəsində əmək münasibətlərinə xitam verildiyi halda yaranır. Sığorta ödənişinin verilməsinə və ya verilməsinin dayandırılmasına, ödənişin məbləğinin dəyişdirilməsinə səbəb ola biləcək hallardan biri baş verdikdə, sığorta ödənişi təyin edilən şəxs bu barədə 10 iş günündən gec olmayaraq Xidmətə məlumat verməlidir. İşsiz kimi qeydiyyatda alınmaq hüququ olmayan şəxslərə sığorta ödənişi təyin edilmir. Sığorta ödənişini almaq hüququna malik olan və işsizliyin başlanmasından əvvəlki 24 təqvim ayı ərzində 12 təqvim ayından çox, lakin ən azı 3 il sığorta stajına malik əmək qabiliyyətli şəxslər üçün sığorta ödənişi sığorta stajından asılı olaraq onun itirilmiş orta aylıq əməkhaqqının məbləğinə əşğıdakı faiz dərəcələri təbiiq olunmaqla hesablanır:

- sığorta stajı 3 ildən 5 ilə qədər olduqda - 50 faiz;
- sığorta stajı 5 ildən 10 ilə qədər olduqda - 55 faiz;
- sığorta stajı 10 ildən yuxarı olduqda - 60 faiz.

Sığorta ödənişinin hesablanması üçün sığortaolunanın itirilmiş orta aylıq əmək haqqı onun işsiz kimi qeydiyyatda alınmasından əvvəlki 12 təqvim ayının əmək haqqının cəmlənmiş məbləğini 12-yə bölməklə tapılır. Sığortaolunan əvvəlki 12 təqvim ayının bütün aylarını tam işləmədikdə (lakin işsiz kimi qeydiyyatda alınmasından əvvəlki 24 təqvim ayı ərzində 12 təqvim ayından az olmayan müddətdə sığorta stajına malikdirsə), sığortaolunanın itirilmiş orta aylıq əmək haqqının məbləği onun əvvəlki 24 təqvim ayı ərzində faktiki tam işlədiyi aylarda hesablanmış əmək haqqının cəmlənmiş məbləğinin faktiki tam işlədiyi ayların sayına bölünməsi yolu ilə hesablanır. Sığorta ödənişinin

İşsizlərə sığorta ödənişinin verilməsi qaydası müəyyənləşib

Himayəsində 18 yaşa çatmamış uşaq olan şəxslərin sığorta ödənişinin məbləği hər uşağa görə sığorta ödənişinin 5 faizi qədər artırılacaq

nin hesablanması üçün orta aylıq əmək haqqının hesablanması məqsədi ilə işgötürənlər Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemində (MİS) dövlət orqanının və ya hüquqi şəxsin ləğv edilməsi və ya işçilərin sayının və ya ştatların ixtisar edilməsi nəticəsində əmək münasibətlərinə xitam verildiyi halda, bu Qaydaya əlavə olunmuş formada məlumatı tərtib edərək gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq etməlidirlər. Sığorta ödənişi sığortaolunanların işsiz kimi qeydiyyatda alındığı aydan sonrakı ayın ilk günündən hesablanır. Himayəsində 18 yaşa çatmamış uşaq olan (əyani təhsil alan tələbələr və şagirdlər təhsili bitirənədək, lakin 23 yaşından çox olmamaqla) şəxslərin (ər-arvadın hər ikisinə sığorta ödənişi təyin edildikdə, onlardan birinin) əsas sığorta ödənişinin məbləği hər uşağa görə sığorta ödənişinin 5 faizi, lakin ümumilikdə 20 faizindən çox olmamaq şərti artırılır. Sığorta ödənişinin məbləği Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən müəyyən olunan əvvəlki ildə ölkə üzrə orta aylıq əmək haqqı məbləğindən çox və minimum sığorta ödənişi məbləğindən az ola bilməz. Sığorta ödənişini almaq hüququna malik olan və iş-

sizliyin başlanmasından əvvəlki 24 təqvim ayı ərzində 12 təqvim ayından az, lakin ən azı 3 il sığorta stajı olan əmək qabiliyyətli şəxslərə sığorta ödənişi minimum məbləğdə təyin edilir. Minimum sığorta ödənişi minimum aylıq əmək haqqı məbləğine bərabər tutulur.

Sığorta ödənişini almaq hüququna malik olan şəxs dövlət orqanının və ya hüquqi şəxsin ləğv edilməsi və ya işçilərin sayının və ya ştatların ixtisar edilməsi nəticəsində əmək münasibətlərinə xitam verildiyi aydan sonrakı ayda MİS-in "Məşğulluq Alt Sistemi"nə (MAS) işsiz kimi qeydiyyatda alınması üçün müraciət edərək müəyyən edilmiş qaydada qeydiyyatda alındıqdan sonar sistemdə yerləşdirilmiş ərizəni təsdiq edir. Sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxsin müraciəti MAS tərəfindən 10 gün ərzində baxılaraq, sığorta ödənişinin təyin edilməsi və ya təyin edilməsindən imtina edilməsi barədə qərar çıxarılır. Sığorta ödənişinin təyin edilməsi və ya təyin edilməsindən imtina edilməsi barədə məlumat bu Qayda ilə müəyyən edilmiş formada sığorta ödənişi alan şəxsin elektron kabinetində yerləşdirilir və (və ya) ismarıq ərizədə qeyd edilmiş mobil telefon nömrəsinə göndərilir.

İlk dəfə təyin olunan sığorta ödənişi işsizlik müddətinin davamlılığına uyğun olaraq əşğıdakı faiz dərəcələrinə mütənasib şəkildə, lakin minimum sığorta ödənişinin məbləğindən az olmayaraq ödənilir:

- ilk 2 təqvim ayı üçün - 100 faiz;
- 3-4-cü təqvim ayları üçün - 80 faiz;
- 5-6-cı təqvim ayları üçün - 70 faiz.

Təkrar müraciət zamanı minimum sığorta ödənişi ödənilir. Bu halda təkrar sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxs yuxarıda göstərilən qaydada MAS-a müraciət etməlidir. Təkrar müraciət zamanı təyin olunan sığorta ödənişi 3 ay müddətində hər ay üçün bərabər məbləğdə ödənilir. Əsas sığorta ödənişinə əlavə əsas sığorta ödənişi ilə birlikdə ödənilir. Sığorta ödənişi təyin edilən şəxs sığorta ödənişi ayın 15-dək işsiz kimi qeydiyyatda alındıqda, həmin ayın sonuncu iş günü bitənədək, ayın 15-dən sonra alındıqda isə növbəti ayın 15-dək fərdi məşğulluq proqramının icrası barədə hesabatı elektron kabinetinə daxil olaraq elektron qaydada şəxsən təsdiq edərək təqdim etdikdən sonra və proqramın icrası barədə hesabatı qəbul edildiyi təqdirdə ödənilir.

Milli Şuranın dini elektorata üz tutmasının pərdəarxası

Zahid Oruc: "Əli Kərimli demokratik siyasi platformanı təmsil etməkdən daha çox çıxışlarında dini lider kimi xitab edir"

Son illərdə ölkənin müxalifət düşürgəsinin, xüsusilə Əli Kərimlinin kontrolunda olan Milli Şuranın dini cəmiyyətin dəstəyindən maksimum istifadə etmək yolu seçdiyi açıq görünür. Belə iddialar da var ki, son 10 ildə Amerika başda olmaqla, Qərbi ölkələri tərəfindən bu düşürgəyə dəstəyin sürətlə azalması müxalifətin narazı dini elektorata qarşı atmasına səbəb olub.

Bu sırada demokratik düşürgənin öndə olan siyasi qurumlarından olan, əsasən AXCP-dən ibarət Milli Şura daha fəal görünür. Bunu qurumun keçirdiyi mitinglərdə açıq şəkildə görmək mümkün olmuşdu. Belə ki, aksiyadakı iştirakçıların demək olar çox hissəsini dindarlar təşkil edirdi. AXCP sədri Əli Kərimlinin çıxışlarında da dindar cəmiyyətə xitabən verdiyi mesajlar da bir çox mətləblərdən xəbər verir. Əksəriyyət Qərbdən gələn dəstəyin azalmasına, elektoratın tam əksəriyyətinə itirildiyinə görə, demokratik düşürgənin bu siyasəti yürütdüyünü düşünür.

Deputat Zahid Oruc öncəliklə Qərbi ölkələri dəyərək onları vahid siyasi xəttindən, xüsusi razılaşdırılmış tarixi siyasət kursundan danışmağın çox çətin olduğunu bildirdi: "Bu ölkələrin maraqları nəinki uzlaşmır, əksər hallarda tam müxtəliflik təşkil edir. Həmin dövlətlərdə din cəmiyyət həyatının ayrılmaz hissəsi kimi qəbul edilsə də, orada dövlət yönləndirilmir. Yeganə istisnayı Katolik mərkəzi təşkil edir. Vatikan kilsəsi dini mərkəz olaraq, dünyada bir milliyətdən artıq katolikləri yönləndirir, onların müxtəlif vasitələrlə ağıllarına, şüurlarına təsir edir. Eyni zamanda siyasi mərkəz olaraq da qalır. Təəssüflər olsun ki, son illərdə hakimiyyətlərə təzyiq vasitələri üçün Qərbi dairələri imkanlarından hərtərəfli yararlanmağa çalışırlar. Müxtəlif şəxslər vasitəsilə hakimiyyətlərlə mübarizə aparıb, maraqlarını təmin etməyə çalışıblar. Fərqi varmıyblar ki, bir dini toplumu gücləndirərkən bunun nəticəsi region dövlətlərindən hər hansı birinin mövqelərini gücləndirmək olacaq. Qərbin sadələşməsi və baş verə biləcək situasiyanı əvvəlcədən görmədiyini tam demək də çətindir. Tarixdən keçib gəlmiş və bərkimiş İslamdan istifadə edən qüvvələrə Qərbin əlini qoyması nə qədər ziddiyyətli görünsə də, bizim hazırkı reallığımızdır. Bəli, bu gün məscidlər ayrı-ayrı qüvvələrin, şəxslərin gözündə hakimiyyətə qarşı mübarizədə düşürgədir, qaladırlar... İrandakı prosesləri izlədik. Belə məsələlərə yanaşmalar Azərbaycan tipli ölkələrə də cızıla bilər. Milli Şuranın İrandakı son hadisələrə yanaşmalarında da bir çəkinçilik, ehtiyatlılıq var idi. Nədənə bu məsələdə Vahid Azərbaycan və bu kimi məsələlər yada düşmədi. Bugünkü reallıq ondan ibarətdir ki, Əli Kərimli demokratik siyasi platformanı təmsil etməkdən daha çox çıxışlarında dini lider kimi xitab edir. Onun çıxışlarına diqqət etsəniz bunu görərsiniz. Bu baxımdan düşünürəm ki, "yaşıl inqilab" bu şəxslərin də düşüncələrində qərarlaşıb. Açıqı, həmin şəxslərin qara rəngi təmsil etdikləri düşüncəsi ilə baxıram. Yaşıl bayraq qaldırılıb, inqilab etmək niyyətindən biza böyük təhlükə yoxdur. Çünki ölkənin mütəlak əksəriyyəti malik olduğu inanclarına baxmayaraq, Azərbaycanda din dövləti qurmağın əleyhinədir. Biz qətiyyətin dini dövlət deyilik. İnsanlıq insanlığının tam əksəriyyəti iqtidarla normal münasibətdədir. Amma bunların içərisində cüzi bir radikal hissə var. Onlar Azərbaycanda şəriət modeli ölkə arzulanırlar. Tale Bağırzadənin timsalında onlara verilən cəzaları önə çəkərək, az qala onları qurban kimi qələmə verməklə bu şəxsləri vaxtilə həbsdə qalan Afrika liderlərinin timsalında təbliğ edirlər. Bunun üzərindən düşünürülər ki, bəlkə hakimiyyətə gedən yol açıldı. Bu, çox yanlış və təhlükəli bir yoldur. Əminəm ki, Azərbaycan insanının böyük əksəriyyəti buna qarşıdır, qətiyyətin buna şübhəm yoxdur".

□ Cavansir ABBASLI,
□ "Yeni Məsəvat"

ABŞ-a prezident seçdirən Putinin öz seçkisi...

Xalid KAZIMLI

Müasir dünyanın ən maraqsız, ən intriqasız, ən gərəksiz seçkisinin keçirildiyi Rusiyada prosesin birinci mərhələsi başa çatıb. Prezidentliyə iddiaçıların sənədlərinin qəbulu yekunlaşıb və məlum olub ki, hazırda ortada 15 iddiaçı var.

Təbii ki, onlardan da 5-6-sı MSK tərəfindən çıxış ediləcək - "sənədlərində yol verdikləri qüsurlara görə". Sonda seçki bülletenində 7-8 namizədin adı salınacaq və bununla dünyaya Rusiyada seçkilərin alternativ qaydada keçirildiyi göstəriləcək.

Ancaq dünya bildiyini bilir. Təkcə dünya yox, elə Rusiyanın özündə də, qonşularında da hamı bilir ki, bütün seçki prosesi quru və bahalı formallıqdan ibarətdir, heç bir seçim olmayacaq, prezident Putin yenə prezident olacaq.

Məhz ona görə də çoxları bu seçkiləri "ən maraqsız", "ən intriqasız", "ən gərəksiz" adlandırırlar.

Bu seçki ona görə maraqsızdır ki, bütün proses hamıya tanışdır və artıq bütün marağını itirib, hamı oyunun sonunda nəticənin necə olacağını, daha dəqiqi, sürpriz olmayacağını bilir.

Bu seçki ona görə intriqasızdır ki, prezidentliyə real və xalqdan real səs toplaya biləcək müxalifətçi Aleksey Navalni seçkiyə buraxılmayıb. Məhz o, seçkidə intriqaya yarada bilərdi, seçkilərin yarısı, ən azı üçdə biri məhz ona görə seçki məntəqələrinə gələr, bu gənc liderə azarkeşlik edərdi.

Bu seçki ona görə gərəksizdir ki, hər şey Səudiyyə Ərəbistanındakı kimi olacaq, kral dəyişməyəcək. Əgər belə olarsa, milyardlarla rubl vəsaiti xərcləmək nəyə gərəkdir. Bir çox despotik ölkələrdə olduğu kimi, prezidenti ömürlük hökmdar etsələr, nə ölkənin kasıb vaxtında bu qədər vəsait xərclənər, nə də mühüm bir proses gedirmiş kimi görüntü yaradaraq insanların başı qarışdırılardı.

Bu il prezident Putin yenidən prezident seçilməsinin qarşısını yalnız fors-major hallar ala bilər. Başqa variant yoxdur.

Söhbət ABŞ kimi dövlətdə prezident seçdirən admandan gedir, indi o öz ölkəsində özünü prezident seçdirə bilməyəcək? Nə qədər zarafata oxşasa da, gülməli görünərsə də, realıq bundan ibarətdir.

Ona görə də Rusiyanın daimi intriqada olduğu ABŞ və Qərb dövlətləri də Rusiyadakı seçkilərlə bağlı hər hansı bir illüziyaya qapılmayıblar, əbəs yerə heç nəyə ümid bəsləmir.

Qərbin bu seçkidə heç olmasa uzaqdan-uzağa azarkeşlik edə biləcəyi bir namizəd belə yoxdur.

Hazırda ortada olan iki rəsmi namizəddən biri partiyasının adında "liberal-demokrat" sözü keçsə də, özü qatı rus faşisti olan Vladimir Jirinovskidir. Onun partiyası (RLDP) parlamentdə təmsil olduğu üçün Jirinovskini ekstren şəkildə, imzasız qeydə alıblar.

Bu adam son otuz ildə bütün növ seçkilərdə iştirak edib, sabit elektoratı var, təxminən ölkəmizin əhalisi boyda olan seçicilər kütləsi daima bu rus faşistinə səs verir, onun Rusiyanın gələcəyi, qonşuları, düşmənləri haqda fikirlərini bölüşür.

Dünya birliyi Jirinovskini qeyri-ciddi biri, seçki təlxəyi, "Kremlin qəzəbli, latayrılı ağız" saysalar da, o, hər dəfə Kremlin namizədi üçün "növbətçi alternativ" rolunu diqqətlə oynayır.

Keçmiş və gələcək prezident Vladimir Putinin hazırda 65 yaş var və o, 18 ildir ki, dövlət başçısıdır. 1999-cu il avqustun 16-da baş nazir təyin edilən Putin 1999-cu il dekabrın 31-dən prezident vəzifəsini icra edib. Arada prezident kürsüsünü sırf formallıq üçün dostu və sağ əli Dmitri Medvedyevə güzəştə getsə də, sonradan geri alıb. Daha dəqiqi, onlar iki dəfə kürsülərini dəyişiblər.

Ancaq Medvedev prezident olanda da hamı bilirdi ki, ölkəni əslində Putin idarə edir. Medvedyev, sadəcə, baş nazir Putinin yanında prezident işləyirdi.

Bu da Rusiyadakı seçkilərin ən ironik tərəfidir. Hər şey formaldır, hər şey öncədən bəllidir.

Bəlli olmayan bircə şey var, o da Rusiyanın gələcəyidir. Aydın məsələdir ki, öz gələcəyini necə müəyyən etməsi imkanı rus xalqının əlində deyil. Putin və onun komsomolçu-gənclər briqadası, eləcə də sabiq kəşfiyyatçılar qrupu bu imkanı xalqın əlindən alıb.

Ən pisi odur ki, Rusiya bu sayaq idarə edildikcə, onun qonşularından hər birinin təhlükəsizliyinə təhdid var. Putin qəti şəkildə yaxın ətrafında hansısa ölkənin demokratikləşməsinə qarşıdır.

Bu baxımdan bu ilin mart ayında Putin yenidən bütün postsovet məkanının hökmdarı, despotu "seçiləcək".

Vergilər Nazirliyində rəhbər dəyişikliyi baş verərkən sahibkarlar, ekspertlər vergi sistemində dəyişikliyə ehtiyacı olan istiqamətləri qeyd edərək, Mikayıl Cabbarovun məhz həmin sahələrə diqqət yetirməsinin gərəkdliyini bildirmişdilər.

diyi açıqlamaya görə, 2016-cı ildə inzibati-iqtisadi məhkəmələrdə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən Vergilər Nazirliyinin struktur qurumlarına qarşı qaldırılmış 869, 2017-ci ilin birinci yarısında 218, cəmi 1087 iddiaya baxılıb. Bunlardan

dətdə aradan qaldırılması, bu iki subyektdəki münasibətlərin qarşılıqlı əməkdaşlıq müstəvisinə keçirilməsi barədə ölkə rəhbərliyi tapşırıq verib. M.Cabbarovun qarşısına qoyulan ilk və əsas vəzifə məhz bu münasibətləri səmərəli müstəviyə keçirmək, vergi

öyrənərək, yeni ilin ilk günlərindən narazı sahibkarların problemlərinin həlli istiqamətində fəaliyyətə başlayıb. Bu zaman ilk növbədə əvvəlki illərdə hesablanmış, ödənilməyən, yaxud ödənilməsi mümkün olmayan borcların silinməsi prosesinə start verilib.

Əsassız vergi borclarının silinməsinə başlandı

İş adamlarından borcların əsassızlığını sübut edən sənədlərin vergi orqanlarına təqdim olunması istənilir

Yeni nazirdən ən çox gözləntisi olanlar, əlbəttə, sahibkarlardır. Xatırladaq ki, Fazil Məmmədovun rəhbərliyi altında olarkən vergi orqanları ilə sahibkarlar arasında ciddi problemlər yaranmışdı. Belə ki, büdcə proqnozuna əməl olunması bəhanəsi ilə minlərlə sahibkara əsassız vergilər hesablanmış. Hesablanmış vergini ödəməyənlərə irihacmli cərimələr yığılıb, bir çoxları məhkəməyə verilib, əmlakı müsadirə olunub. Bir çox hallarda Vergilər Nazirliyinin hesabladığı borclara görə məhkəməyə müraciət edən sahibkarın hüquqları pozularaq, məhkəmənin yekunu gözlənmədən hesablarına həbs qoyulub, əmlakı əlindən alınıb.

Qeyd edək ki, vergi orqanlarının bu fəaliyyəti son vaxtlar bütün ölkəboyu narazılıqlara səbəb olmuşdu. İş o yerə çatmışdı ki, vergi orqanları ölkədə sahibkarlığın inkişafını əngəlləyən başlıca maneəyə çevrilmişdi. Fazil Məmmədov vəzifəsindən alınandan sonra aparılan müzakirələr göstərdi ki, bu narazılıqlar, vəziyyətin kritik həddə çatması müxtəlif dövlət qurumlarına məlum olub və həmin qurumlar mümkün olan qədər sahibkarların haqlı mövqeyi nəzərə alınıb.

Məsələn, Azərbaycan Ali Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının sədri Hikmət Mirzəyevin mətbuata ver-

688 (63,3 faiz) iş üzrə qərarlar vergi ödəyicilərinin xeyrinə verilib. 184 (16,9 faiz) iş üzrə iddialar təmin edilməyib, 215 (19,8 faiz) iddia isə mümkün sayılmayıb: "Göründüyü kimi, açıqlanan rəqəmlər onu göstərir ki, vergi ilə yaranmış mübahisələr əksər halda sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin xeyrinə həll edilir".

Lakin məhkəmələrin bu qərarları vergi orqanlarının sahibkarlara yönəlik mövqeyini dəyişmək üçün yetərli olmadı. Getdikcə artan narazılıqlar sonda ölkə rəhbərliyinin diqqətinə çatdırıldı və F.Məmmədov nazir postu ilə vidalaşmalı oldu. M.Cabbarovun təhsil naziri postundan Vergilər Nazirliyinə rəhbər gətirilməsi müəyyən qədər gözlənilməz olsa da, son günlərdə baş verənlər seçimin düzgün və məqsədli olduğunu göstərməkdədir.

Belə ki, biznes çevrələrindən "Yeni Müsavat"a verilən məlumatlara görə, yeni ilin ilk günlərindən etibarən əvvəlki illərdə çoxsaylı sahibkarlara, şirkətlərə hesablanmış vergi borclarının ləğv olunması prosesinə start verilib. Bununla bağlı iş adamlarına müraciət olunaraq, borcların əsassızlığını sübut edən sənədlərin hazırlanaraq vergi orqanlarına təqdim olunması istənilir.

Aldığımız məlumata görə, sahibkarların vergi orqanlarından narazılıqlarının qısa müd-

systemini sahibkarlığın inkişafına təkən verən quruma çevirməkdir. Yeni nazir isə bir aya yaxın müddətdə situasiyanı

Eyni zamanda fəaliyyətdə olan sahibkarlara hesablanmış və onların əsassız hesab etdikləri vergilərlə bağlı problemlərin həlli üçün də fəaliyyətlərə başlanılıb.

Mənbələrimizin verdiyi məlumata görə, vergi əməkdaşlarına bütün bu prosesləri ajiotaj yaratmadan, cəmiyyətdə vergi orqanlarına qarşı mənfi münasibət formalaşdırmadan aparmaq tapşırılıb.

Onu da qeyd edək ki, M.Cabbarov vergilər naziri təyin olunarkən "Yeni Müsavat"a danışan bir çox mütəxəssislər ondan sahibkarların dostu olmasını gözlədiklərini bildirmişdilər. Başladılan proseslər tezliklə yeni nazirin buna nail olacağını göstərir...

□ TURQUT,
"Yeni Müsavat"

"Deputatların maaşı artmayıb"

"2018-ci ilin büdcəsində MM-ə ayrılan vəsaitin artmasından irəli gələrək deputatların xarici ezamiyyət xərclərində artım nəzərdə tutulur" "Milli Məclisin deputatlarının əmək haqlarında heç bir artım baş verməyib". Bunu APA-ya açıqlamasında Milli Məclisin İşlər müdiri xidmətinin Maliyyə şöbəsinin müdiri müavini Cavid Möhbəli deyib. O qeyd edib ki, bununla bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir.

"Deputatların maaşlarının 800 manat artması ilə bağlı məlumatlar əsassızdır. Kimlərsə məsələni qarışdırır. 2018-ci ilin büdcəsində MM-ə ayrılan vəsaitin artmasından irəli gələrək deputatların xarici ezamiyyət xərclərində artım nəzərdə tutulur. Bu, əvvəlki illə müqayisədə müəyyən artımdır, lakin qeyd olunan rəqəm qədər deyil. Deputatların əmək haqqında isə heç bir artım yoxdur. Artım olsaydı, bunu ilk olaraq biz bilərdik. Çünki əmək haqqını deputatların kartlarına biz köçürürük. Bizə isə belə bir tapşırıq, təlimat gəlməyib", - deyərək bildirib.

Qeyd edək ki, bir müddətdir sosial şəbəkələrdə və bəzi saytlarda Milli Məclis deputatlarının maaşlarının 800 manat artırıldığı barədə məlumatlar dolaşır.

Bir neçə il əvvələdək Azərbaycanda maraqlı bir ənənə vardı: vəzifədən alınan nazirlər müxtəlif ölkələrə səfir göndərilirdi. İlk belə təyinat sabiq milli təhlükəsizlik naziri Namiq Abbasovla bağlı olmuşdu.

Daha sonra sabiq xarici işlər naziri Vilayət Quliyev, baş prokuror Eldar Həsənov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Əli Nağıyev də vəzifədən alındıqdan sonra səfir göndərilmələri məmurlardandır. Hazırda E.Həsənov Ruminiyada, Vilayət Quliyev isə Macarıstanda səfir kimi çalışmaqdadır.

Bir çox sabiq məmurlar isə Azərbaycanın özündə nisbətən aşağı rəndəli vəzifələrlə razılaşmalı olublar. Bakı Baş Polis İdarəsinin sabiq rəisi Məhərrəm Əliyev, sabiq maliyyə naziri Əvəz Ələkbərov, sabiq təhsil naziri Misir Mərdanov və digərləri...

Hesab olunurdu ki, bu təyinatlarda məqsəd vəzifədə olub hakimiyyət daxilində mövqe, həm də var-dövlət toplayan məmurları narazı salmamaq, bir növ könlərini almaqdır. Bununla da onların topladıqları əllərində qalır, lakin siyasi fəaliyyət imkanları tamamilən və yaxud qismən məhdudlaşdırılmış olurdu.

Maraqlıdır ki, son illərdə vəzifədən azad olunan yüksək rəndəli məmurların demək olar ki, heç birinə hər hansı digər post etibar edilmir. Onların arasında qalmaqlı cinayət işləri başladılan Eldar Mahmudov, Əli Abbasov da var, hazırda məhəbbət həyatı yaşayan Beynəlxalq Bankın sabiq rəhbəri Cahangir Hacıyev də, rəhbərlik etdiyi nazirlik ləğv olunan Zi-

ya Məmmədov da, sadəcə, postundan alınan Füzuli Ələkbərov da...

Xatırladaq ki, bu şəxslərin böyük əksəriyyətinin vəzifədən çıxarıldıqdan sonra topladıqları var-dövlət də əllərindən alınmışdır.

Məlum İsmayıl hadisələrindən sonra gözəndən salınaraq təcridcən hakimiyyət daxilindəki mövqelərini itirən, daha sonra isə kreslosu ilə vidalaşmalı olan sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Füzuli Ələkbərovun da var-dövlətinin əhəmiyyətli hissəsindən məhrum edildiyi deyilirdi. Lakin buna baxmayaraq, F.Ələkbərovun aktiv biznes fəaliyyətini davam etdirməsinə razılıq verilib.

Sabiqlərdən C.Hacıyev, E.Mahmudov və Ə.Abbasovla bağlı proseslər yalnız Azərbaycanda deyil, regionda səs-küyə səbəb olmuş cinayət işlərinin müşayiəti ilə baş verib. Bu proses həm də hər üç şəxsin vəzifədə olduqları dövrdə əldə etdikləri sərvətlərin miqyasının açıqlanması, eyni zamanda ölkə daxilindəki bütün maddi aktivlərinin əllərindən alınması ilə çulğalaşmışdır.

Vəzifədən çıxarıldıqdan sonra ən azı ölkə daxilindəki var-dövləti əlindən çıxarılan nazirlərdən biri də sabiq nequlyat naziri Z.Məmmədovdur. Onun ailə üzvlərinin əllərində cəmləşən böyüklü-kiçikli on-

Vurulmuş nazirləri niyə daha

səfir göndərmirlər...

Sabiq məmurların maliyyə imkanları məhdudlaşdırılır

Ziya Məmmədov

Eldar Mahmudov

Fazil Məmmədov

larla şirkətdən, bahalı mülklərdən əl çəkməli olduğu bildirilir. Hətta bir müddət öncə sabiq nazirin Bakı ətrafındakı villasının satışına çıxarılmasına dair məlumatlar da yayılıb. Bundan

əlavə, Z.Məmmədovun adı beynəlxalq səviyyəli korruptsiya qalmaqallarında hallanmaqdadır.

Uzun illər boyu Prezident Administrasiyası Humanitar

şöbəsinin müdiri olmuş Fatma Abdullazadə də kreslonu bir-dəfəlik itirənlərdən olub. Son zamanlar adı külli miqdarda borclanmada, korruptsiya və rüşvətdə hallandırılan xanım

məmurun vəzifədə olarkən özünə çoxsaylı düşmənlər qazandığı məlumdur.

Ötən ilin dekabrında vergilər naziri vəzifəsindən çıxarılan Fazil Məmmədovu da vurulmuş məmurlardan biri hesab etmək mümkündür. Buna əsas verən amillərdən biri hələ F.Məmmədovun nazir olduğu zamandan topladığı sərvətini əlindən alınmasıdır. Belə ki, sabiq nazirə birbaşa bağlı olduğu deyilən böyük holdinqlər, şirkətlər o, hələ postda olduğu dövrdə əlindən çıxarılmışdı. Vəzifədən çıxarılandan sonra isə Prezident Administrasiyasının rəhbərinin dilindən vergi orqanlarının fəaliyyətinin kəskin tənqidi ilə F.Məmmədovun vurulması prosesi davam etdirildi. Daha sonra isə sabiq nazirin vəzifə səlahiyyətlərindən istifadə edərək sahibkarlardan qeyri-qanuni topladığı 1 milyard dollar vəsaiti ölkədən gizli yollarla çıxardığına dair məlumatlar yayılıb.

Göründüyü kimi, hakimiyyət daxilində gözəndən salınan, vurularaq vəzifəsindən kənarlaşdırılan məmurlara nəinki bir daha kreslo etibar edilmir, əksinə, onların maddi-maliyyə imkanları məhdudlaşdırılır. Bu isə vəzifədə olan digər məmurlar üçün ciddi signal olmalıdır.

□ **TURQU,**
"Yeni Müsavat"

Xaləddin İsgəndərovun müəmmalı məzuniyyəti - sensasion gəlişmə

Binəqədi İcra Hakimiyyətində gizli yoxlamalar başlayıb; istintaq qrupu yaradıldığı iddiası var

Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Xaləddin İsgəndərov məzuniyyətə göndərilib. Belə iddialar var ki, başçı məzuniyyətdən geri qayıtmayacaq. Bu haqda redaksiyamıza daxil olan məlumatda qeyd olunur ki, Xaləddin İsgəndərov vəzifəsindən məzuniyyət qaydasında uzaqlaşdırıldıqdan sonra Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətində gizli yoxlamalar başlanmışdır. İlk olaraq Xaləddin İsgəndərovun fəaliyyəti, xüsusilə maliyyə maxinasıyaları, torpaqların qanunsuz satılması, bütçə vəsaitlərinin mənimsənilməsi haqda mətbuatda yayılan yazılarda göstərilən məlumatlar yoxlama mövzusuudur. Üzə çıxanlar isə çox ilginclərdir.

28 milyon parka gedib, yoxsa ciblərə axıb?

Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, tək cə Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin qarşısındakı parkın salınması adı ilə bütçə vəsaitinin 28 milyon manatı mənimsənilib. Faktiki isə həmin məbləğin hətta üçdə biri xərclənsəydi, ərazidə daha rahat və gözəoxşayan park salmaq mümkündür idi.

Parkdakı kafe-restoran başçının oğlunun əmlakına necə çevirilib?

Üstəlik, parkdakı kafe-restoranın kimə məxsus olması da aydınlaşdırılıb. Belə məlum olub ki, park salınarkən inşa olunan kafe-restoran başçının oğluna yaxın şəxsin adına rəs-

miləşdirilib. Yeni dövlətin puluna tikilib, amma özəl mülkiyyət kimi Xaləddin İsgəndərovun oğlu Elnur İsgəndərovun çoxsaylı obyektləri sırasına qatılıb, amma digər şəxsin adına isə sənədləşdirilib. O da bilinir ki, park salınarkən orada görülen işlərə Elnur İsgəndərov nəzarət edib.

Düzdür, Elnur İsgəndərov hazırda Binəqədi İcra Hakimiyyətində işləmir, adı mətbuatda neqativ planda hallandıqdan sonra dayısı, ötən ilin dekabrına qədər vergilər naziri olan Fazil Məmmədov öz yanına işə aparıb. O gündən Elnur İsgəndərovun bahalı "Range Rover" markalı, Az 99 AA 812 nömrə nişanlı maşını-

nı Binəqədi İcra Hakimiyyəti önündə ara-sıra görən olub. Bakı Vergilər Departamentində dayısının verdiyi iş isə bir şöbənin müavini vəzifəsi olub.

Oradakı iş yerinə də Elnur İsgəndərov o qədər də həvəs göstərməyib. Onun Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətindəki vəzifəsi haqda da ələ də geniş məlumat yoxdur. Bilinəndür ki, icra hakimiyyətinin binasındakı bir otaqda oturub. Həmin otaqda rayonda ev tikmək, ob-

yektə genişləndirmək, torpaq məsələləri həll olunub. Atasının "yerdə qalan məsələlər" üzrə "müavini" kimi işə gəlib-gəlib.

Bundan başqa, məzuniyyətə göndərilən Xaləddin İsgəndərovu müvəqqəti əvəzləyən 1-ci müavini İlqar Süleymanovun, rayon təsərrüfat şöbəsinin müdiri Qüdsi Bayramovun, başçının qardaşı övladları Valeh və Nicatın da fəaliyyətləri araşdırma mövzusuudur. Bu şəxslərin adları mətbu-

atda Binəqədi rayonu ərazisində torpaq zəbti, tikinti-söküntü işlərinə rəhbərlik edən vəzifə daşıyıcıları kimi keçib. Valehin Bakıda bir neçə yerdə əmlakları da müəyyən edilib. Onun bir xanım aparcıya villadan savayı İnqilab küçəsində mənzil, İstanbulda da əmlak aldığı xəbərləri də araşdırma mövzusuudur.

Bundan başqa, üzə çıxıb ki, Azadlıq prospektində, qoşa yanacaq doldurma stansiyasından Binəqədi qəsəbəsi istiqamətinə 200 metr hərəkət etdikdə, yolun kənarındakı ağaclar gecə ilə kötüyündən çıxarılib.

Yaxınlıqda yaşayan sakinlər "yaşılıqda soyqırım"a ciddi etiraz ediblər. Məsələ böyüyüb və müvafiq dövlət qurumları işə qarşılıb. Bundan sonra Xaləddin İsgəndərov sakinləri sakitləşdirmək üçün ərazidə kitabxana tikildiyini bildirib, tikinti aparılan obyektin qarşısına kitabxana tikintisinin aparılması haqda lövhə qoyulmuşdur. Bir müddət əvvəl tikinti başa çatıb və lövhəni əraziyə çağırılan yük maşınına tullayıblar. Növbəti gün isə sakinlər görüblər ki, gecə ilə obyektin üzərinə "Kafe Lanç" sözləri yazılmış lövhə vurulub. Bu obyektin də Xaləddin İsgəndərovun oğlu Elnur İsgəndərovun olduğu, lakin ailəyə yaxın digər şəxsin adına rəsmləşdirildiyi üzə çıxıb.

Məzuniyyətə çıxarılan başçı əsəbiləşdi, vəziyyəti pisləşdi və Almaniyaya aparıldı

Gələn məlumatlara görə, Xaləddin İsgəndərov məzuniyyətə göndəriləndən sonra səhhətində problemlər şiddətlənib. Mətbuatda ötənlərdə yazılanlara görə, Xaləddin İsgəndərov baş ağrılarından əziyyət çəkib və buna görə də mütəmadi müalicə olunur. O da bir çox məmurlar kimi müalicə üçün Almaniyaya gəlib-gəlir. Adətən mart ayında müalicəyə gedən Xaləddin İsgəndərovun ilin əvvəlində Almaniyaya gətməsini onun əsəbiləşməsi və baş ağrıların şiddətlənməsi ilə əlaqələndirirlər.

Bu arada, gununsesi.info etibarlı mənbəyə istinadən Xaləddin İsgəndərovun həbsi üçün artıq hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən ilk addımların atılmağa başlaması haqda məlumat yayılıb. Sayt yazır ki, Xaləddin İsgəndərov Binəqədi rayonu "Zeytunluq" adlanan ərazidəki yarımçıq tikilidə yaşayan insanların yeni mənzillərə köçürülməsi prosesi ilə bağlı külli miqdarda maliyyə yeyintilərinə yol verib. Məlumatda həmçinin o da qeyd olunur ki, yeni mənzillərə köçən insanlara təqdim olunan evlərin sahəsinin genişliyinə görə onlardan əlavə pul alınmışdır. Mənzillərin bölgüsü şəffaf aparılmayıb. Bildirilir ki, artıq prokurorluq və polis tərəfindən birgə istintaq qrupu yaradılıb. Yanvarın 7-si istirahət günü olmasına baxmayaraq, həmin insanlar ifadə vermək üçün avtobuslarla Binəqədi Rayon Polis İdarəsinə aparılıblar. Bu faktlar onu göstərir ki, Xaləddin İsgəndərovun həbs olunması ilə bağlı versiyalar yaxın zamanlarda öz təsdiqini tapacaq.

□ **E.HÜSEYNOV**

Hazırda ölkə mətbuatı ciddi şəkildə kağız qıtlığından əziyyət çəkir. Bir çox mətbəələrdə qəzet çapı üçün kağız ehtiyatının olmadığı bildirilib. Xüsusən yanvar ayının 7-də ölkədə fəaliyyət göstərən qəzetlərin çapında problem yaşanmışdır. Nəticədə "Yeni Müsavat" qəzetinin 8 yanvarda işıq üzünə çıxması daha kiçik ölçüdə çap olunub. Bənzər problem digər redaksiyalarda da yaşanmışdır. Ölkədəki kağız qıtlığı ilə bağlı müzakirələrə "Azərbaycan" nəşriyyatının baş direktoru Ağabəy Əsgərov da mənasibət bildirib.

O, APA-ya açıqlamasında qeyd edib ki, "Azərbaycan" nəşriyyatında kağız qıtlığı yaşanmışdır, rəhbəri olduğu nəşriyyatın əlavə kağız ehtiyatı mövcuddur.

Baş direktor Yeni Müsavat qəzetinin bu gün (8 yanvar) kiçik ölçüdə çap olunmasına da aydınlıq gətirib. O qeyd edib ki, qəzetin bugünkü sayı "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunmayıb: "Yeni Müsavat" qəzeti şənbə və bazar günlərindən başqa, həftədə 5 gün bizim nəşriyyatda çap olunur. "Yeni Müsavat" qəzetinin bugünkü sayı bizim nəşriyyatda çap olunmayıb. Biz bazar günü fəaliyyət göstərmirik, bu məsələnin bizə aidiyyəti yoxdur. Onu da deyim ki, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunan qəzetlərin ölçülərində problem yoxdur və olmayacaqdır."

"Yeni Müsavat" Media Qrupunun baş direktoru Ələsgər Süleymanov da APA-ya açıqlamasında bildirib ki, qəzetin 8 yanvar sayı "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunmayıb: "Bazar günü "Azərbaycan" nəşriyyatı fəaliyyət göstərmədiyinə görə qəzet başqa mətbəədə işıq üzünə görüb. Özel mətbəələrin əksəriyyətində isə qəzet kağızı yoxdur, qıtlıq müşahidə olunur. Bu səbəbdən ənənəvi 84 format kağız olmadığına görə qəzeti 70 format kağızla çap etmək məcburiyyətində qaldıq. Amma həftənin 5

günü "Yeni Müsavat" qəzeti "Azərbaycan" nəşriyyatında tam normal formata çap olunur. Bildiyim qədər i ilə Azərbaycanca yeni qəzet kağızının gətirilməsi ilə bağlı tədbirlər görülür. Hesab edirəm ki, tədbirlər görüləndən sonra bu problem aradan qalxacaq".

Digər qəzetlərdə bu problemlə bağlı vəziyyət necədir?

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Bəxtiyar Sadıqov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, kağız qıtlığı bahalaşmaya səbəb ola bilər: "Azərbaycan özü kağız istehsal etmir. O baxımdan ölkəmizdə və dünyada dolların qiymətində dəyişiklik baş verəndə qəzetlə bağlı da bu cür problem yaşayır. Bizim yazdığımız milli mövzular olsa da, xammalımız "beynəlmiləldir". Yeni "dozak" dediyimiz metal təbəqə də, rənglər də, kağız da, çap maşınları da xaricdən gətirilir. Buna görə də qiymətlər oynayan da biz bunun gərginliyini öz üzərində hiss edirik. Kağız məsələsi bizdə əvvəldən çətin olub. Çünki maliyyə problemlərimiz də çoxdur. Manatın devalvasiyasından sonra bizim abunə sayımız xeyli aşağı düşdü. Bir ara tirajımız 12 min nüsxəyə qalmışdı, onun 11 min 500-ü abunə idi. İndi tirajımız 8 min nüsxəyə düşüb. Tirajda xeyli gerilmişik. Digər tərəf-

Baş redaktorlar kağız qıtlığından danışdı

"Dövlətin dəstəyi olmasa..."

dən, qiymətlər qalxıb, çap xərci artıb, kağız bahalaşmışdır. Bunlar hamısı redaksiya xərclərinin üstünə gəlir. Biz dövlət büdcəsindən maliyyələşmirik, təsərrüfat hesablıyıq. Dövlət, sadəcə, bizə abunə toplanışında kömək edir. Ən böyük zərbə isə bizə ötən il reklamların azalması ilə deydi. Qiymətlərlə bağlı müflis olan özəl şirkətlər oldu ki, onlar da ilk növbədə reklamları kəsirlər. Bu onlar üçün daha ağırsız itisardır. Biz özəl şirkətlərdən olan reklamımızın 50

faizindən çoxunu itirdik. Dövlətin reklam bazarından isə heç 10 faiz pay götürə bilmirik. Hazırda vəziyyətimiz belədir".

Baş redaktor qeyd etdi ki, əgər dövlət dəstəyi olmasa, mətbuatın vəziyyəti çətin olacaqdır: "İndi bunun üzərinə bir də kağız qıtlığı əlavə olundu. Kağız qıtlığının yaranması o deməkdir ki, qiymətlər yenidən qalxacaq və ya süni şəkildə qaldırılacaq. Bütün bunlar maliyyə cəhətdən dözümlü olan "Azərbaycan" qəzetinə bu

cür təsir göstəribse, deməli, digər qəzetlərin də vəziyyəti çətinləşir. Biz həm maliyyəmizin bir hissəsini itirmişik, həm xərcimiz artıb, üstəgəl kağız ala bilmirik. Son dövrlər biz tez-tez 6 səhifəlik çıxırıq. Buna məcbur olmalıyıq. Dövlətin ciddi yardımı olmasa, qəzetin çapını davam etdirmək çətin olacaqdır. Bu il biz "Azərbaycan" qəzeti olaraq 100 yaşımızı qeyd edəcəyik. Qəzetimizin ilk nömrəsi 1918-ci il sentyabr ayının 15-də çıxıb. Ancaq vəziyyət belə davam etsə, o vaxta qədər biz müflis olacağıq və 100 yaşımızı qeyd edə bilməyəcəyik. Buna görə də çox gərgin vəziyyətdəyik. Mən inanıram ki, jurnalistlərin böyük dostu, dövlət başçısı İlham Əliyev yenidən jurnalistlərin çətin vəziyyətində bizim yanımızda olacaq, kağızla bağlı problemin aradan qaldırılmasında bizə öz köməyini göstərəcək".

"Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu isə kağız qıtlığının xarici amil-

lərlə bağlı olduğunu qeyd etdi: "Bilirsiniz ki, Azərbaycanda kağız istehsal olunmur, o cümlədən qəzet kağızı da istehsal olunmur. Ona görə də zaman-zaman kağızla bağlı müəyyən problemlər yaranır. Bizim hazırda elə bir problemimiz yoxdur. Çünki əvvəlcədən kağız tədarük etmişdik. Ona görə də bir müddət kağıza tələbatımızı ödəyə biləcəyik. Ancaq əlbəttə ki, bütövlükdə Azərbaycan çap mediasının kağızla təminatında ciddi problemlə qarşılaşmayıb. Hazırkı durum da kağızın qiymətləri ilə bağlı müəyyən dəyişikliklərin olması ilə bağlıdır. Azərbaycanın qəzet kağızı ilə əsas təminatçısı Rusiyadır. Artıq bir neçə müddətdir ki, rus rublunun avroya nisbətdə möhkəmləndiyinin şahidi oluruq. Görünür, bu, mübadilə prosesində maliyyə vahidinə təsir göstərir və nəticədə belə çətinlik yaşanır. Ümumilikdə Azərbaycan çap mediası heç vaxt qəzet kağızı böhranı ilə üz-üzə qalmayıb. Bu problem də qısa zamanda ötür keçəcək. Ancaq qəzet kağızının bahalaşması faktı artıq var".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Ziya Məmmədovun müşaviri həbs olunur - ölkədən çıxışına "STOP" qoyuldu

Çingiz Baxşiyev xalası oğlu barəsində həbsli axtarış verilməsinə nail oldu

Ziya Məmmədovun sabiq müşaviri Çingiz Baxşiyev həbs oluna bilər. İstiqlal.az-ın yazdığına görə, Çingiz Baxşiyevin şikayəti əsasında 1 ildən çox həbsdə olan və daha sonra bəraət alan Rövşən Əhmədovun özünü öldürmək istəməsində əsas suçlu şəxs kimi sabiq müşavirin adı keçir.

Rövşən Əhmədovun özünü öldürmək istəməsi faktına görə Səbəyl Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 125-ci maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Bildirilir ki, özünü öldürmə həddinə çatdırma məddəsi ilə başlanmış cinayət işində əsas təqsirləndirilən şəxs Çingiz Baxşiyev ola bilər. Yaxın günlərdə Çingiz Baxşiyevi bu iş üzrə çağırmaq dindirəcəklər. Bundan sonra sabiq müşavir həbs oluna bilər.

Rövşən Əhmədov ötən ilin son günlərində özünü zərər-

verək komaya düşmüşdü. Bundan əvvəl isə məktub yazıb ölümündə Çingiz Baxşiyevi günahlandırmışdı. Ona və ailəsinə qarşı təzyiqlər etməsindən dolayı həyatla vidalaşmaq qərarını verdiyini yazmışdı. Bundan əvvəl isə Rövşən Əhmədov sabiq müşavirin işləri barədə ciddi ittihamlar səsləndir-

mişdi.

"Çingiz Baxşiyev müşavir olanda təxminən 1000 manat maaş alırdı. Amma o, narkomanıya ilə məşğul olurdu. Məni o işin dalınca getmədiyim üçün tutdurdu. Mən bir dəfə Çingizi aeroportda qarşıladım. Şəhərə gələndə arxada başqa adamla oturmuşdu, mən də öndə idim.

Həmin şəxslə aralarında rus dilində danışdı, elə bilirdi mən başa düşürəm. Ət işindən danışdırdılar, amma söhbət milyon dollarlardan gedirdi. Ət isə 80 min manat idi. Mən ona yalandan dedim ki, xəstəyəm, ətin dalınca gedə bilməyəcəm. Əsəbiləşdi, başqa adam göndərdi. Təxminən 20 gün sonra məni çağıraraq dedi ki, "get "3-ün kruqu"ndan ətin pulunu götür". Mən gedib orada tanımadığım bir polis işçisindən 500 min dollar götürdüm, səhəri yenə eyni yerdə eyni adamdan 500 min dollar götürdüm. Pulların hamısını da aparıb kürekəngilə qoyduq" - deyərək Rövşən Əhmədov bildirmişdi.

"Yeni Müsavat"a daxil olan məlumatla görə, Çingiz Baxşiyevin ölkədən çıxışına qadağa qoyulub. Bu, sabiq müşavirin ölkədən getmə ehtimalının aradan qaldırılması üçün atılan addımdır. Yanvarın 8-də isə Çingiz Baxşiyevin həbsə aldırmaq istədiyini Rövşən Əhmədovun barəsində həbsli axtarış qərarı çıxarılib.

Qərar Bakı Apelyasiya Məhkəməsində verilib. Məhkəmədə R.Əhmədovun barəsindəki bəraət hökmündən dövlət ittihamçısının protesti və zərərçəkmişin apelyasiya şikayəti üzrə məhkəmə iclası davam etdirilib. Bu haqda Çingiz Baxşiyevin vəkili Ceyhun Yusifov məlumat verib. Onun sözlərinə görə, prosesdə R.Əhmədovun növbəti dəfə məhkəməyə gəlmədiyini elan olunub. Vəkil bildirib ki, məhkəmə R.Əhmədovun barəsində həbsli axtarış qərarı çıxarıb: **"Rövşən Əhmədov Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin inzibati binasına gəldi, orada gözlədi. Kiminləsə telefonla danışandan sonra məhkəmə zalına daxil olmadan məhkəmə binasını tərk etdi. Nəticədə altıncı dəfə məhkəmə binasına gələrək, qanunsuz olaraq çıxıb getdi. Məhkəmə də həmin şəxsin həbsli axtarışı ilə bağlı qərar qəbul etdi. Bildirirəm ki, Rövşən Əhmədov bundan əvvəl də 3 dəfə cinayət törədib. Onun bir gün ərzində konkret olaraq Çingiz Baxşiyevin özünə və ailəsinə məxsus qiymətli əşyaları mənimləsə ilə bağlı ortada mötəbər sübut var. O isə şantaj və şou göstərməklə məhkəməyə və bizə təzyiq göstərmək istəyir. Hansı ki, onun cinayət törətdiyini hər kəs, o cümlədən qohumları da bilir".** Qeyd edək ki, R.Əhmədov keçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun sabiq

müşaviri, Avtonəqliyyat Xidmətinin keçmiş rəisi Çingiz Baxşiyevin, onun qızları Fatimə İbrahimova və İl Sevil Baxşiyevanın qızlarını mənimləsəməkdə ittiham edilib. İttiham aktına əsasən, o, qohumu Ç. Baxşiyevə məxsus 800 min manat dəyəridə qızıl-zinif əşyalarını ələ keçirib. 2016-cı il aprel 18-də R.Əhmədov qarşı Cinayət Məcəlləsinin 178-ci (dələduzluq) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb. Barəsində Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə 4 aylıq həbs qətimkan tədbiri seçilib. 17 sentyabr 2016-cı ildə ona CM-in 179.3.2-ci (mənimləsə, külli miqdarda) maddəsi ilə yeni məzmununda ittiham elan edilib. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə R.Əhmədovun barəsində bəraət hökmü çıxarılib və o, məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb. Daha sonra bu qərardan protest verib.

Onu da bildirək ki, R.Əhmədov bir neçə gün əvvəl yaşadığı evdə dərman içib. Ailə üzvləri onu 1 saylı Klinik Tibbi Mərkəzə (Semaşko) çatdırıb. Onun həyatını xilas etmək mümkün olub. R.Əhmədovun cibindən məktub çıxıb. O, məktubda intihara cəhd etməsinin səbəblərini qeyd edib. Bildirib ki, intihar cəhdinə səbəb Çingiz Baxşiyevdir. Həmçinin ailəsinin təhlükədə olduğunu qeyd edib.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Azərbaycan Parlamentinin sabiq sədri, MSDM rəhbəri İsa Qəmbər 28 il öncəyə təsadüf edən AXC-nin III konfransı ilə bağlı facebook səhifəsində paylaşıdığı tarixi məqalələrinə davam edir. 7 yanvarda İsa bəy ikinci məqaləsini təqdim edib. Bu yazıda da ilk məqalədə olduğu kimi çox ciddi məqamlar var.

Sabiq spikerin məqaləsi ni ixtisarla təqdim edirik: "AXC-nin III Konfransının 2-ci günü də çox gərgin şəraitdə keçdi. Əslində gerçək bir xaos vardı zalda. Bunun bir çox səbəbləri vardı, mən ikisini qeyd edirəm.

Birincisi, o zalda Azərbaycanın ən passionar insanların bəlkə 70-80 %-i toplaşmışdı. 70 il susmağa məcbur edilən xalqın nümayəndələri danışmaq və eşidilmək istəyirdi. İkincisi, martda parlament seçkiləri keçiriləcəkdi və ölkəmizdə nüfuz sahibi olan AXC-nin qalib gələcəyi şübhəsiz idi. İflosa uğramış sovet kommunist rəhbərliyi və Moskvadan qorxan Azərbaycan rəhbərliyi bunun qarşısını almağın mümkün yollarını axtarırdılar. Çünki AXC-nin parlamentdə əksəriyyət əldə etməsi Qarabağın müdafiəsi və Azərbaycanın SSRİ-dən ayrılması istiqamətində legitim qərarlar və addımlar demək idi. Bu isə SSRİ-nin parçalanmasını şərtləndirəcəkdi. Bu real perspektivnin qarşısını almaq məqsədi güdən kommunistlər üçün ən asan yol AXC-ni parçalamaq, eyni zamanda və ən azı yanlış hədəflərə yönləndirmək idi.

Zərdüşt Əlizadə başda olmaqla, solçular Cəbhədən ayrılaraq sosial demokrat qrupu yaratmaq niyyətində idilər və bunu açıq bəyan etdilər. Əslində bir sıra başlıca məsələlərdə onların yanaşmaları bizim mövqeyə yaxın idi, onlar bizə dəstək versələr proseslərə intellektual yanaşma, hərəkatı dinc yolla parlament seçkilərində qələbəyə aparmaq daha rahat olardı. Amma onlar öz yollarını seçdilər. Onların bu qərarı faktiki olaraq hakimiyyətin Cəbhəni parçalamaq, hərəkatı radikallaşdıraraq repressiyalara yol açmaq planına xidmət etdi. Əlbəttə, Zərdüşt Əlizadənin Əbülfəz Elçibəyə patoloji nifrəti bəlli idi, amma hər halda, onların qərarını impulsiv hesab etmək, hakimiyyətin kursu ilə üst-üstə düşməsinə təsadüf kimi qiymətləndirmək çox çətinidir.

"Radikallar"ın fəaliyyəti fərqli idi. Onlar lap əvvəldən AXC-ni və konfransı nəzarətə götürməyə çalışırdılar. Hətta 20-30 nəfərlik xüsusi mühafizə dəstəsi təşkil etmişdilər, eyni rəngli (səhv etmirəmsə göy) kostyum geyinmiş bu dəstəyə Rövşən Cavadov rəhbərlik edirdi. Dəstə Etibar Məmmədova tabe idi. Təsəvvür edin ki, onlar hətta bizim

zaldax daxil olmaq və zaldan çıxmağımıza da nəzarət etmək iddiasında idilər. Təbii ki, bu alınmadı və fədakar konfrans nümayəndələrinin sərt mövqeyi bizim toxunulmazlığımızı təmin edirdi.

Zalda dəvət olunmuş və olunmamış xeyli qonaq vardı. Qaraqürhçular da var idi. Onlardan bəziləri səmimi, bəziləri öz kuratorlarının tapşırığı ilə "radikallar"la birgə hərəkat edirdi. Atmosferi tam hissə

mövqeyimizi daha da gücləndirməyə çalışırdılar.

Artıq edə biləcəyimizi etmişdik. Qalanı konfrans iştirakçılarının iradəsinə qalmışdı. Məsələ bu idi ki, biz Qarabağı qorumaq və müstəqilliyə nail olmaq üçün hansı addımları atıla biləcəyi, xalqımızı dəyər biləcək zərbələrdən, təhlükələrdən qorumaq üçün isə hansı addımlardan çəkinmək gərəkdiyini aydın şəkildə ortaya

masi ilə bağlı məsələyə gəlincə, biz hesab edirdik ki, sona qədər imperiya üzərində basqılar davam etməlidir. Mən özüm nə "liberal", nə də "radikal" qanadların heç birində olmamışam. Birmənalı şəkildə Əbülfəz Elçibəyin yanında idim. Faktiki olaraq orada fraksiyalar var idi. Qərar qəbul edilənə qədər müzakirələr gedirdi və qərar qəbul olunduqdan sonra hamı onu icra etməyə borclu idi. Hesab et-

"Zərdüşt Əlizadənin Elçibəyə patoloji nifrəti vardı"

İsa Qəmbərin tarixə işıq salan məqaləsinə deputat Fərəc Quliyevdən reaksiya: "Rusları Bakıya buraxıb, sonuncu adamına qədər məhv etməli idik"

etməyiniz üçün bir nüansı da yazım: açıq görünməyə də zalda xeyli silahlı adam vardı. Bizim tərəfdarlardan bəziləri də onları dedə-baba qaydasında başa salmağa çalışırdılar ki, çox əl-ayaq açmasınlar.

Azərbaycan KP-nin Mərkəzi Komitəsindən də qonaqlar var idi. O dövrdə KP MK-da kifayət qədər intellektual şəxslər də çalışırdı. Onlardan bir neçəsi - professor Rafiq Əliyev, professor Kamal Abdulla və digərləri AXC Konfransının qonaqları idi. Onlardan biri konfransın kullar söhbətlərində etiraf etdi ki, "bizim üçün ən təhlükəli olan "liberal"ların mövqeyidir". Onları başa düşmək olardı. Çünki bizim mövqeyimiz AXC-nin rəhbərliyi, elmi idarəetməsi, dinc kütləvi hərəkat vasitəsilə xalqın tam qələbəsinə yönəlmişdi.

Konfransın ikinci günü biz yeddiilərin daha bir neçə nümayəndəsi çıxış etdi. Onlar mövcud vəziyyəti dəqiq təhlil etməklə, AXC-nin yaxın dövrdə əsas fəaliyyət istiqamətlərini təqdim etməklə

qoymuşduq. Etiraf edirəm ki, konfrans öncəsi bir neçə taktiki variant hazırlamışdıq və variantlardan biri mövqeyimiz qəbul edilməzsə, AXC rəhbərliyindən çəkilmək, başqa bir təşkilat yaratmaq idi. Lakin konfransın gedişində müşahidə etdik ki, nümayəndələrin əksəriyyəti bizim mövqeyə üstünlük verir. Əksəriyyətin mövqeyinə əsaslanaraq biz AXC-dən istefa vermədik, sadəcə olaraq, bəyan etdik ki, yeni İdarə Heyətinə namizədliyimizi irəli sürməyəcəyik. Bununla da mübarizəmizin məqsədinin AXC-də rəhbər vəzifə tutmaq deyil, AXC-nin doğru üsullarla doğru hədəflərə irəliləməsi olduğunu sözdə deyil, əməldə nümayiş etdirmiş olduq".

AXC-nin təsisçilərindən olan deputat Fərəc Quliyev İ.Qəmbərin fikirlərində həqiqətləri olduğunu söylədi: "20 Yanvar hadisəsinin baş verə biləcəyinə gəlincə, ümumiyyətlə, o vaxt toqquşmaların ola biləcəyi nəzərdə tutulurdu. Mitinglərin dayandırıl-

mirem ki, Etibar Məmmədov, Nəmet Pənahlı və Rəhim Qaziyevin o dövrdəki fəaliyyətini onların birmənalı şəkildə insanları qırğına apardıqları kimi qiymətləndirmək olar. O dövrdə iki fikir var idi, bəziləri düşünürdü ki, çox sətər addımlar atmaq lazımdır, bəziləri də yumşaq addımlarla məsələnin həll edilməsinə uyğun sayırdı. O zaman paralel olaraq, Qarabağ savaşı da gedirdi. Biz parlamentdə Azərbaycan ordusunun yaradılmasını təklif etdik və mənim bununla bağlı geniş bir çıxışım oldu. Amma Ayaz Mütəllibov qvardiyanın kifayət etdiyini düşündü. Əslində yumşaq münasibətin tərəfdarı o vaxt hakimiyyətdə olanlar idi. Əlbəttə, İsa bəyin dediklərində çox böyük həqiqətlər var. Konfransda ziddiyyətlər, qarışıqlıq ittihamları kifayət qədər idi. O vaxt olduğu kimi, indi də eyni düşüncədəyəm ki, kimisə xain adlandıрмаq, dönmək saymaq, satqın kimi qələmə vermək doğru deyil. Sadəcə, insanların məsələlərə fərqli münasibətləri var idi. Tərəflərin heç birini Moskvaya işləmiş, yaxud satqın kimi qələmə vermək düzgün deyil. Bu insanlar sonunda birlikdə nəticə qazanıblar, Azərbaycanın müstəqilliyini əldə ediblər. Xalq Cəbhəsi hərəkatının sonunda bu nailiyyət əldə olunub. Fraksiyaların hər biri ortaya qoyduqları fikirlərə inanırdılar. O dövrdə müxtəlif fikirlərə sahib olan insanların qərəzli şəkildə bir-birlərinin üzərinə gəldiklərini, kimlənsə sifarişlərini yerinə yetirdiklərini düşünürəm. Mən ciddi şəkildə müqavimət göstərməyin tərəfdarı idim. Rusları Bakıya buraxıb, sonuncu adamına qədər məhv etməli idik. Bu gün də düşünürəm ki, düşməne qarşı döyüşlər. Bu gündən baxanda o dövrdə yanlışlar tapmaq olar, amma unutmaq olmaz ki, o zaman qərarlar qəbul etmək çətin idi".

□ **Cavanshir ABBASLI,** "Yeni Müsavat"

Anlamaq və anlatmaq dərdir

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Xarici Xidmət İnstitutu (FSİ) deyilən bir qurum maraqlı tədqiqat aparıb. Qurum Azərbaycan türkcəsini 61 dil arasında çətin öyrənilən dillərin 4-cü kateqoriyasına salıb. 5-ci və sonuncu, ən ağır dil qrupunda isə Çin, Koreya, yapon və ərəb dilləri yer alıb.

Hər millətə sözsüz ki, öz dili doğma və əzizdir. İstər hindu olsun, istərsə də ingilis və ya firəng. Hər millətin mənşubu da ana dilini dünyada ən gözəl, ən yaxşı anlaşılan, ən tez öyrənilən sayır. Hərçənd Çin, Koreya, yapon və ərəb dilləri həqiqətən mənimsənilməsi daha çətin, əlifbası mürəkkəb dillərdir. Türk (Azərbaycan) dilinə gəlincə, dilçilər onu kifayət qədər axıcı, tələffüzü çətin olmayan, hətta musiqi dili hesab edirlər...

Bir şey də var ki, çətin və ya asan mənimsənilməsinə əsaslı olmayaraq dil - millətin aynası, kimlik şərti, varlıq qərantıdır. Dil yoxsa, millət də yoxdur. Zira, insanın qan yaddaşı ana dili ilə birbaşa bağlıdır. Kim hansı dildə dil açarsa, həmin millətin nümayəndəsidir. Ardınca 10 başqa dil öyrənsə belə, nəticə dəyişməyəcək.

Qoy heç kim də inciməsin: əgər azərbaycanlı bir körpə rusca, ingiliscə dil açarsa, o, artıq azərbaycanlı deyil, olmayacaq. Rusdilli, ingilisdilli də deyil. Elə rusun, ingilisin özüdür ki var - gözünün, saçının rəngi fərqli olsa da. Buna görə əlbəttə, günahkar körpə yox, onu öz kökündən qoparıb başqa kökə calağ edən manqat valideyndir.

Vətənsəvan valideynlər isə qəm eləməsin: azərbaycanca orta təhsil alıb əcnəbi dildə ali təhsilə yiyələnmək tam mümkündür. Təvəzökarlıqdan uzaq olmasın, biri elə sadıq bəndəniz: bu sətirlərin müəllifi Bakıda azərbaycanca orta məktəbi (kimya-biologiya liseyini) bitirib Leninqradda (Sankt-Peterburqda) ali tibb təhsili alıb. Əsas odur ki, qafada bir şey olsun. Yoxsa, 5 dil bilsən də faydası olmayacaq...

İbrətəməz bir fakt: ötən il Rusiya telekanallarının birində əkiz rus uşağının taleyi ilə bağlı veriliş getmişdi. Onlardan biri körpə iken uşaq evindən övladlığa götürülərək ABŞ-a aparılmış, digəri Rusiyada qalmışdı. Amerikaya aparılan təbii ki, ingiliscə dil acmış, sırf Amerika mühitində böyümüşdü. Amma əkizlər zahirən bir-birinə oxşasa da, illər sonra görüşəndə tam fərqli iki insan təəssüratı yaratdılar - biri əsl amerikalı, o biri isə xalis rus kimi özünü aparır, danışdı. Amerikalı "rus" bircə dəfə də demədi ki, o rusdur. O, doğurdan da artıq rus deyildi, özünü rus kimi hissələmədi - rus kimi doğulsa da...

Özümüzə qayıdaq. Bizdə rusdilli azərbaycanlılar az deyil. Onlar azərbaycanca dil açsalar da, rusçaya üstünlük verənlərdir. Bir çox hallarda bunlar azərbaycanca danışarlardan daha vətənpərvər olurlar. Misal üçün, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Fətəli xan Xoyski (baş nazir), Əlimərdan bəy Topçubaşov (xarici işlər naziri, parlamentin sədri) kimi böyük şəxsiyyətləri məhz rusdillilərə olublar. Onlar dilimizdə çox çətin yazıb oxuyub, danışdıblar. Amma Məmmədmin Rəsulzadə ilə birgə Cümhuriyyətin bel sütununu təşkil edən, Azərbaycan xalqına misilsiz xidmət göstərən böyük simalar kimi tarixə düşüblər.

Sözümüzün canı odur ki, ana dilini bilmək nə qədər vacibdirsə, hələ hər şey demək də deyil. Daha önəmli dildən millətə, dövlətə xidmət vasitəsi kimi istifadə etməkdir. Yoxsa ki, "Arım var, amma eşşək arısı..."

O ki qaldı Azərbaycan dilinin ingilis auditoriyası üçün qəliz mənimsənilən olmasına, bu, dərd deyil. Hər necə olmasa, bizimlə eyni qrupda rus, gürcü dili və mənfur ermənilərin dili də var. Əsas odur, ana dilimiz yox, özümüz Qərb auditoriyası üçün anlaşılan olaq!

Məsələn, Qarabağ məsələsində Qərb əfsuslar olsun ki, ermənilərin "dili"ni daha yaxşı başa düşür. İş də ondadır ki, bizdən ötrü başlıca hədəf dünya üçün başa düşülən dildə danışmağımız olmalıdır. Buna "siyasi dil" deyil, "diplomatik dil" deyil, fərq eləməz. Əsas odur ki, dünya dilimizi çətin anlasa da, Azərbaycanı, onun dərdini yaxşı anlasın.

Bizi anlamaq isə zor deyil. Yeter ki, anlada bilək. Düstür çox sadə: bundan ötrü özümüzü dünyaya, xüsusən də ingilisdilli auditoriyaya yaxşı tanıtmalıyıq. Qüsurlarımızı deyil, üstünlüklerimizi təbliğ etməliyik, mədəni dünyanın ortaq dilində danışmağa çalışmalıyıq.

Özünü dünyaya daha yaxşı tanıdanları isə daha yaxşı başa düşürlər - problemləri ilə birgə!..

Qatar eninə gedəcək

Zamin Hacıyev
 zaminhaci@gmail.com

Qabaqca söhbət yayıldı deputatların maaşı qalxıb. Sonra idarədən bunu təkzib elədilər. Şanlı deputatlarımız elə keçənlik qədər maaş alacaqlar. Hamısı paxıllıqdandır. Bəziləri istəmədi deputatlarımızın pulu çox olsun. O cür əziyyət çəkib millət üçün gecə-gündüz düymə basıb qanun qayırasan (misal üçün, Ermənistan da heç qanun yoxdur), ancaq millət sən maaşının artmağına pis baxsın - dözülməz haldır. Halbuki prinsip-cə camaat seçib bir damın altına yığıdığı şəxsiyyətlərin bəbat maaş almasına sevinməli idi. Burada nəse əmma vardır.

Ümumiyyətlə, bizim millət düzəln deyildir. Elementar bir misal çəkim, özünüz bu haqda fikirləşin: bu il demokratik cümhuriyyət qurmağımızın 100 illiyi tamam olur, bax həmin dövləti 1918-ci ildə quran insanlardan BIRCƏ nəfərin belə qəbri Azərbaycan ərazisində deyil! Yazıqlar hərəsi bir qərib diyara pərən-pərən düşüb, erməni, urus, yəhuc-məhuc, həbəş və nə bilim başqa kimin gülləsindən həlak olublar, elə oralarda basdırılıblar. Birinin məzarı Fransada, başqası Gürcüstanda... Bəzilərinə heç basdıran olmayıb, qəbirləri də yoxdur. Ən yaxın düşəni Ankaradadır. İndi özünüz düşünün ki, belə millətdən ötrü əziyyət çəkməyə dəyərmisiz?

Əlbəttə, bu uğursuz müqayisədən sonra - misal üçün, Araz Əlizadə ilə cümhuriyyət qurucularını bir müstəvidə müqayisə elədiyim üçün oxuculardan üzr diləyirəm - ola bilsin həmin qurucuların qəbri çatlasın. Məqsədim də elə budur. Belə hətərən-pətərən, axmaq müqayisələri çox aparmalıyıq ki, dövlətimizi quranların qəbri çatlasın, dağılsın, bəhanə tapıb bundan yararlanacaq, çıxardıb gətirib burada basdıraq, dar gündə üstünə gedib ağlaşma qurmağa bir ziyarətəgahımız olsun.

Qayıdaq büdcə vəsaitlərinin səmərəli xərclənməsi təməlinə. Burada təkə deputatlara yox, başqa saysız məmur-oligarx yoldaşlara da görüm-baxım edilməlidir. Vaxtaşırı. Yoxsa onlar kasıbcılıqdan ölərler. Ac məmur qılınca çapar - ata sözündə də bu haqda deyilmişdir. Misal üçün, Biləcəri vağzalında perronun örtüyü bu dəqiqə dəyişdirilir. Halbuki cəmi 1 il deyildi oraya mərmərdən üzlük çəkilmişdi. Bəs nə oldu, niyə örtük bəyənilmədi? Deməli, burada hansısa məmurun kasıblaması ehtimalı olmuşdur. O qədər iş-güc, xərc-xərəc var ki... Uşağı xaricdə oxut, başqa uşağı daxildə hansısa idarəyə düzəlt, qonaq-qara, kətibə, xınayaxdı, toy-nişan... Şair demişkən, dərd çox, həmdərd yox, düşmən qəvi, tale zəbun... Məcbursan hər dəfə perronun tamet-metlaxını sökəsən. Halbuki, Hesablama Palatası, Maliyyə Nazirliyi, dövlət büdcəsi insafılı olsaydı heç metlaxı sökəmədən o pulu gətirib sən cibinə qoymalıydı. Qoymurlar, məcbursan sökəsən.

Yaxud Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun keçən il açıldığını hamı bilir. Böyük bayram olmuşdu, hətta, deyəsən, qatara şampən butulkası vurub sindirdilər. Ancaq o vaxtdan Bakıdan çıxan qatar, deyəsən, hələ də Qarsa çatmayıbdır. Çünki bu ilin dövlət büdcəsində Bakı-Qars dəmir yolunun tikintisinə yenə pul ayrılıbmış! 176 milyon manat - az pul da deyil. İndi müxbir soruşur ki, açılışı olan yola niyə dəxi pul silirsiniz, idarə cavab veribdir: "Orda yolu tikmək üçün Gürcüstan kredit verməliydik, həmin puldan qalanı keçib bu ilə". Hərçənd mən idarənin yerinə olsam heç belə mənasız cavabla müxbiri başımdan eləməzdim. Sadəcə, deyərdim ki, o açılan dəmir yolu uzununa olandır, indi biz Bakı-Qars dəmir yolunu ermənilərə açıq vermək üçün həm də eninə çəkirik. Vəssalam. Qoy getsin müxbir qələmini qaşsın. Bəlkə də klaviaturasını. Hər halda, biz müasir işıq dirəkləri ilə eyni dövrdə yaşayırıq.

"Şərqi İsveçrəsi" yenidən global güclərin diqqətində

ABŞ generalı, NATO-nun Avropadakı Birləşmiş silahlı qüvvələrinin baş komandanı Kartis Skaparotti yaxın günlərdə Bakıya gələcək. O, Azərbaycan paytaxtında Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, ordu generalı Valeri Gerasimovla görüşəcək. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu haqda ötən bazar günü Amerikanın "BuzzFeed" portalı anonim mənbələrə istinadən bildirib.

Mənbələr qeyd edir ki, bu, NATO-nun Avropadakı Birləşmiş silahlı qüvvələrinin komandanı ilə onun rusiyalı həmkarı arasında Kırım və Ukrayna hadisələrinə görə hərbi kanallarla şəxsi təmasları kəsmək barədə Obama administrasiyasının qərarından sonra baş tutacaq birinci görüş olacaq. Bildirilir ki, general Bakı görüşü barədə öz aralarında telefon danışığı zamanı razılığa gəliblər. Onların hərbi kommunikasiyaların qurulmasına dair qarşılıqlı maraq ifadə etdikləri söylənilir.

Yada salaq ki, keçən ilin sentyabrında NATO Hərbi Komitəsinin rəhbəri, general Petr Pavel Bakıda Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş qərargah rəisi Valeri Gerasimovla görüş üçün Bakını seçmişdi. Yanvar təması Bakının bu qəbildən ev sahibliyi edəcəyi üçüncü görüş ola bilər.

*****

Şübhə yox ki, NATO və Rusiya komandanlarının görüş yeri üçün Bakını seçməsi öncəliklə Azərbaycanın global güclər arasında apardığı balanslı siyasətlə, hər iki supergüclə normal münasibətlərdə olması və ölkəmizin regiondakı geosiyasi mövqeyi ilə birbaşa bağlıdır. Bu, habelə Bakının bölgədəki roluna verilən növbəti dəyərin təzahürü sayıla bilər. Həm keçmiş görüşlər, həm də qarşıdakı təması zamanı aparılacaq müzakirələrə dair geniş bilgiler olmasa da siyasi şərhçilər hesab edirlər ki, komandanlar Qərblə Rusiya arasındakı indiki gərginliyin hərbi müstəviyə keçməməsi üçün kommunikasiyaları açıq saxlamağa çalışırlar.

Söhbət xüsusən də ötən ilin dekabrında ABŞ-ın açıqladığı yeni Milli Təhlükəsizlik Strategiyasında Rusiya üçün əsas hədəfdən biri elan edildikdən və "soyuq savaş" külləkləri gücləndikdən sonra iki güc mərkəzi arasında mün-

Generalların üçüncü Bakı görüşü, Petrosyanın Qarabağ etirafı

NATO və Rusiya silahlı qüvvələrinin baş komandanları Azərbaycana gəlir; ölkəmizin dialoq platforması kimi dəyəri artır - mühüm gözlənti; satellit Ermənistan isə işğalçı siyasətinə görə "tullantı-ölkə" statusunu davam etdirir...

kün təmas nöqtələri axtarıb tapmaqdan gedir. Yeri gəlmişkən, ötən həftə sonu ABŞ Moskvanı üstəlik, İrana dəstəyə görə bədalə ödəməyi ilə hədələyib.

Bu mənada Bakının növbəti dəfə böyük güclər arasında dialoq körpüsü qismində çıxış etməsi, yaşadığımız xüsusilə mürəkkəb dövrdə bir daha Azərbaycana güvənməsi mühüm önəm kəsb edir və ölkəmizi yaxşı anlamda dünyanın diqqətinə gətirməklə onun reytinginə əlavə pozitiv xallar gətirə bilər. Bu isə ərazisinin 20%-i işğal altında olan Azərbaycanın Qarabağ məsələsində sözünün kəsərinin artması deməkdir.

İş də ondadır ki, belə təmaslar üçün görüş yeri qismində məhz Azərbaycanın seçilməsi təsadüfi deyil və obyektiv reallıqlardan qaynaqlanır. İşğalçı siyasətinə görə blokada rejimində yaşayan və haqlı olaraq, regionun "tullantı

dövləti"ne çevrilən Ermənistan isə bu prosesi, sadəcə, kənardan izləməkdən savayı heç nə qalmır.

*****

"Şərqi İsveçrəsi"ne çevrilməkdə olan Azərbaycan ətrafında yaşanan bu kimi gelişmələr sözsüz ki, Rusiyanın satellitini və marionetini qayılandırma bilməz. Ancaq bu, işğalçının problemidir. Əslində Ermənistan blokada rejimindən də, Rusiyanın vassalı olmaqdan da hələ 1998-ci ildə - Levon Ter-Petrosyanın prezidentliyi dönməndə qurtula bilirdi, eger Ter-Petrosyanın mərhələli həll planına (*Dağlıq Qarabağın statusu sonraya saxlanılırdı*) verdiyi razılıq "Qarabağ klani"nin hakimiyyət çevrilişinə səbəb olmasaydı. O vaxt Petrosyan belə bir "qanadlı ifadə" işlətməmişdi ki, "Bu gün Ermənistan ona təklif ediləni götürməsə, vaxt gələcək yalvaracaq, çünki zəifləyəcək".

Bu arada «Ermənistan Milli Konqresi» partiyası Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizama salınması ilə bağlı partiyanın lideri Levon Ter-Petrosyanın əvvəlki mövqeyini bir daha dəstəklədiyini bəyan edib (publika.az). Qurumun mətbuat katibi Arman Musinyanın sözlərinə görə, "Erməni milli konqresi" Ter-Petrosyanın 2016-cı ilin 17 dekabrında keçirilən partiya qurultayında münaqişənin həlli ilə bağlı irəli sürdüyü təklifi ən unikal variant hesab edir.

Qeyd edək ki, eks-prezident qurultayda çıxışı zamanı Ermənistanın düşdüyü acınacaqlı vəziyyətdən xilas olması üçün Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sürətli həllinin vacib olduğunu söyləyib. "Təhlükəsizliyin təmini, iqtisadi inkişaf və Ermənistanda demografik vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün Qarabağ münaqişəsi həll olunmalı, eləcə də Türkiyə ilə münasibətlər normallaşmalıdır. Danışqlar masasında faktiki olaraq 1997-ci ildəki güzeştli nizama salınma variantı mövcuddur. Əgər biz o zaman buna nail olsaydıq, ötən illər ərzində çəkdiyimiz əzablar və itkilərlə qarşılaşmazdıq. Heyflənirəm ki, mənim bezi həmkarlarım bu sadə həqiqətləri vaxtında başa düşmədilər və biz münaqişənin həlli üçün ən əlverişli anı itirdik", - deyə Petrosyan əlavə edib.

Necə deyərlər, əlavə şərhə ehtiyac qalmır.

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

NATO-nun Avropa-da Birləşmiş Silahlı Qüvvələrinin (BSQ) Ali Baş Komandanı general Kertis Skaparroti Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi general Valeriy Gerasimovla görüşəcək. APA-nın TASS agentliyinə istinadən verdiyi xəbərə görə, bu barədə "BuzzFeed" portalı adı çəkilməyən ABŞ və Avropanın vəzifəli şəxslərinə istinadən məlumat yayıb.

Bakının seçilməsinə razı olub-olmamağımız soruşulmuşdu. Biz dedik ki, əlbəttə, buna razıyıq. Bəs nəyə görə Azərbaycan seçildi? Mən bu sualı özümə verdim. Avrasiyanın xəritəsinə baxaraq gördüm ki, ola bilsin, Azərbaycan onların görüşə biləcəyi yeganə məkandır. Biz NATO-nun üzvü deyilik. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının da üzvü deyilik.

hərbi liderlərinin görüşünün məkanı seçilib. Son on ildə Azərbaycan öz balanslı siyasəti, iqtisadi inkişafı və yoxsulluqla uğurlu mübarizə siyasəti ilə seçilir. Özünün ərazisinin 20 faizi ermənilər tərəfindən işğal edilməsinə baxmayaraq, Azərbaycan bütün dünyada sülh və stabillik tərəfdarıdır.

Son yayılan məlumatlardan isə göründüyü kimi, yanvar ayı üçün NATO və Rusiya general-

esas səbəblərindən biri Azərbaycan liderinin şəxsi nüfuzu və dövlətimizin regional və global proseslərdə aktiv rol alması ilə bağlıdır. Digər tərəfdən, Azərbaycanın həm Rusiya, həm də NATO ilə normal əməkdaşlıq münasibətləri var. Ölkəmiz beynəlxalq sülhyaratma missiyalarında fəal iştirak edir və eyni zamanda heç bir hərbi-siyasi blokun üzvlüyünə can atmır.

Politoloqa görə, ölkəmi-

Öz işarəsini gözləyən il..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Hökumətimiz hələ ki 2018-ci ili işarələməyib, görünür, ya hələ də düşünürlər, ya da yeni il istirahətindən macal tapa bilmirlər.

Doğrusu, illərin bu və ya başqa şəkildə işarələnməsi bəndənizə sovetin vaxtını, haradasa, "beşillik planlar"ı xatırladır.

Həm də işarəsiz-filansız da biz azərbaycanlılar hədəflərimizi bircə-bircə bilirik. Hamı üç əsas istiqamətdə-siyasətdə, iqtisadiyyatda və bir də Qarabağ problemində nələrin baş verəcəyini təxmin etmək istəyir.

İlin ilk günlərində neftimizin qiyməti ciddi sıçrayış etdiyindən düşünmək olar ki, iqtisadi baxımdan elə bir problem və fəsad görünmür, ən azı bu il ötən ildən ağır olmayacaq, bəlkə də, əksinə bir az yüngülləşmə baş verəcək. Elə global miqyasda da hər hansı problem sezilmir, hamı daha çox stabil-ləşmədən danışır, nəinki çaxnaşmalardan və ya təlatümlərdən.

Siyasət sarıdan işimiz bir az əngəlidir. Birincisi, on illərdir ki, bu sferada heç nə dəyişmiş və bu il də dəyişməsi gözlənilmir. Bəli, deyə bilərsiniz ki, axı 2018-də prezident seçkisi olmalıdır! Düz buyursunuz və tamamilə haqlısınız. Amma o, nə qədər maraqlı olacaqdır? Mən bir seçici kimi deyirəm ki, heç nə yox, seçkidə namizədlərə azacıq da olsa, efir verilse, buna da sevinərəm.

Amma qorxuram ki, hakim Yeni Azərbaycan Partiyası daha bir alicənablıq jesti göstərsin-bütün seçkilərdə digər partiyalar və ya namizədlər efir almaq üçün zəruri prosedurlardan "keçə bilmədiklərdən", hakim partiya onların xatirinə özü də efirdən imtina edir, halbuki onun efir saati ildə düz 365 gündür və daha bir saatin bura əlavə olunması prinsipçə, heç nəyi dəyişmişdir. Görünür, elə bu partiyanın aparıcı funksionerləri də belə düşünürlər; yarım və ya bir saatlıq efir heç nəyi dəyişməyəcək, onun nə mənası var ki? Üstəlik, dözümlü və ulu millətimiz də qətiyyətlə bunun fərqi deyil..

Siyasi problemlər çox güman ki, başqa müstəvidə təzahür edəcək. Bir görək, Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasındakı problem necə çözümlənəcək və müdrik hakimiyyətimiz bu kontekstdə nə qərar verəcəkdir?

Etiraf edirik ki, bu sarıdan narahatlığımız böyükdür. Hey düşünürük ki, görən, 2018-ci ildə Şərqi Avropa ölkəsinin vətəndaşları kimi yatıb Ərəb Liqasının üzvü olan dövlətin təbələri kimi ayılmayacağıq ki?..

Siyasi müstəvidə bundan savayı problem görmürük. Arzumuz və istəyimiz də budur ki, Azərbaycan heç olmasa, formal olaraq Avropa ölkəsi kimi qalsın ki, nə vaxtsa gələcək nəsillər onu əsl Avropa ölkəsinə çevirə bilsinlər.

O ki qaldı digər problemə, ən ağırlı yerimizə - Qarabağ məsələsinə, şəxsən mənim qənaətim budur ki, bu kontekstdə il daha çox "sakit mövsüm" kimi yadda qalacaq, amma bunu siyasi və diplomatik mənada deyirik, çünki az sonra açıqlayacağımız səbəblərdən sırf hərbi müstəvidə həyacanlı anlar istisna olunmur.

Məsələ bundadır ki, orta statistik ermənilər-Aşot və Mkrtç daha prezident respublikasında yaşamaq istəmir, bunların könlündən artıq parlament respublikası keçir. Serjik də heç vaxt millətinin könlünü qıracaq, qəlbine toxunacaq iş görmür və bu səbəbdən də martda ölkəsinin parlament respublikasına çevirmək əzmindədir. Amma bir nüans var. O, da budur ki, parlament respublikasında əsas fiqur baş nazir olacaq...

Məsələnin qəlizliyi də bundadır. Ona görə də hamı düz bir ildir ki, Serjikin siyasi planlarını öyrənməyə çalışır. Serjiksə susur və üstəlik, yaxınları da and-aman edir ki, guya, kişinin bu xüsusda planı yoxdur.

İnanaqımı? Əlbət ki, yox. Serjikin baş nazir olmaq fikri yox idisə, niyə bu hängəməni çıxarırdı? Biz az əvvəldə adlarını çəkdiyim Aşotla Mkrtçin parlament, ya prezident respublikasının nə məsələ olduğundan qandığı bir şey varmı?..

Dərd də ondadır ki, nə Aşot, nə də Mkrtç bundan bir şey qanmır. Hamının qandığı isə budur ki, bütün bunları Serjik edir ki, uzun müddət hakimiyyətdə qala bilsin. Bunun üçünsə əvvəl Kremlin, sonra "Qarabağ hərbi-kriminal qrupu"nun razılığını almalıdır.

Kremlle problemi yoxdur, V.Putin telefonun dəstəyini götürməyə macal tapmamış Serjik artıq Moskvada olur!..

Qalır, yerli quldurlar. Hazırda Serjik mehız onları razı salmağa çalışır. Aşota və Mkrtça geldikdəsə, onlardan soruşmamaq da olar, çünki erməni xalqı da dözümlü və qanacaqlıdır, böyük-küçük biləndir. Bircə dərdi var, o da "genosid"i hamının tanıması və buna görə təzminat verilməsidir...

Dünyanın ən güclü iki rəqibi yenə Bakını seçdi - səbəb

Elçin Mirzəbəyli: "Belə mühüm görüşlər üçün Bakının seçilməsinin əsas səbəblərindən biri.."

Məlumat əsasən, görüş yanvar ayında Bakıda keçiriləcək.

Qeyd edək ki, ötən ilin fevralında Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi Valeri Gerasimov və ABŞ Silahlı Qüvvələrinin qərargah rəisləri komitəsinin sədri Cozef Danfordun görüşü də Bakıda keçirilib. Sentyabrda isə Valeri Gerasimov Bakıda NATO Hərbi Komitəsinin rəhbəri Petr Pavel ilə görüşüb. Sözügedən iki görüş üçün niyə mehız Bakının seçilməsinə gəlinə, hələ o zaman "Nyu York Times" qəzeti yazmışdı ki, görüş yerinin seçimi asan olmayıb. Qəzet ABŞ hərbi rəsmilərinə istinadən yazırdı ki, Rusiya tərəfi C. Danfordun Rusiyanın paytaxtı Moskvaya, yaxud Belarusa gəlməsinə təklif edib. Pentaqon isə görüşün Qərbi Avropada keçirilməsinə üstünlük verib. Lakin Avropa İttifaqının V. Gerasimov barəsində Avropaya səfəri qadağan edən sanksiyası olduğundan bu, mümkün olmayıb. V. Gerasimovun Ukraynadakı hərbi müdaxilənin əsas fiqurlarından olduğu iddia edilir, sanksiya da bu səbəbdən tətbiq olunub. Nəticədə son olaraq görüş üçün Bakı neytral məkan kimi seçilib.

Bakıda 18 fevralda ABŞ və Rusiya baş qərargah rəislərinin görüşündən iki gün sonra isə Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Avrasiyada əməkdaşlıq və problemlər məsələlərinə həsr olunan panel-müzakirədə çıxışı zamanı prezident İlham Əliyev bildirmişdi ki, görüş üçün Bakının seçilməsi qərarı bizim olmayıb: "Biz bu qarşılıqlı əlaqənin təşəbbüsçüsü kimi çıxış etməmişdik. Bizə yaxınlaşaraq görüş üçün

Biz güclü beynəlxalq nüfuz malik olan ölkəyik. Biz ABŞ, Avropa və qonşularımız, Rusiya ilə çox yaxşı münasibətləri olan, onların hörmət bəslədiyi ölkəyik. Buna görə də artıq nəinki tək bizim regionda, həm də daha geniş miqyasda Azərbaycanın sabitləşdirici amil kimi rolunu artıracaq. Generallar ilk dəfə Bakıda görüşdülər.

Sentyabr ayında keçirilən görüş barədə isə beynəlxalq ekspert Peter Tase bildirmişdi ki, Bakıda Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi Valeri Gerasimov və NATO Hərbi Komitəsinin rəhbəri Petr Pavel ilə görüş Azərbaycanın sülh, xalqlar arasında dialoqa böyük töhfə verdiyini göstərir: "Bakı son onilliklərdə iri coxtərəfli müzakirələrin, razılaşmaların aparıldığı bir çox Avropa şəhərlərini xatırladır. Təəccüblü deyil ki, Azərbaycan iki dəfə ABŞ, NATO və Rusiya

lının üçüncü görüşü də Bakıda keçiriləcək. Bir-biri ilə münasibətləri gərgin olan iki dünya gücünün bir il ərzində üçüncü dəfə görüş üçün Bakını seçməsinə "Yeni Müsavat"a şərh edən politoloq Elçin Mirzəbəyli isə bildirdi ki, Azərbaycan bir çox sahələrdə beynəlxalq əməkdaşlıq və dialoq platforması kimi özünü təsdiqləyib və artıq belə görüşlərin Bakıda keçirilməsi təəccüb doğurmur: "Şübhəsiz ki, Bakının növbəti dəfə global güc mərkəzlərinin hərbi rəhbərliyinin görüşü üçün məkan kimi seçilməsinin başqa səbəbləri də var. Bu, Azərbaycanın həm coğrafi mövqeyinə, həm də dövlətimizin yürütdüyü siyasətin prioritetlərinə görə Şərqlə Qərbi arasında körpü rolunu oynamasıdır. Azərbaycan dövlətinin təşəbbüsü və iştirakı ilə həyata keçirilən enerji və nəqliyyat dəhlizləri layihələri ölkəmizin bu statusunu daha da möhkəmləndirib. Belə mühüm görüşlərin Bakıda keçirilməsinin

zin regionda və dünyada gədən proseslərə, münasibətlərin həllinə ayrı-ayrı güclərin deyil, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərindən yanaşması da global güclərin seçiminə öz müsbət təsirini göstərir: "Bildiyiniz kimi, bu il mədəniyyətlər və sivilizasiyalar arasında səmərəli və effektiv dialoqun qurulması məqsədilə Azərbaycanın təşəbbüsü ilə baş tutmuş Bakı prosesinin 10-cu ildönümü qeyd olunacaq. Bu müddət ərzində gerçəkləşdirilən ümumdünya mədəniyyətlərarası dialoq forumları, yaradılan əməkdaşlıq platformalarının səmərəliliyi Bakı prosesinin global hərəkət kimi qəbul olunmasına zəmin yaradıb. Təbii ki, bu amillər də Bakının bir il ərzində üçüncü dəfə global güclərin hərbi rəhbərliyinin görüşü üçün məkan kimi seçilməsinə də önəmli rol oynayır".

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Rusiya Ali Məhkəməsi müxalifət lideri Aleksey Navalnının mart ayında keçiriləcək prezident seçkilərində iştirakına mane olan qərarı qüvvədə saxlayıb. Ali Məhkəmə Mərkəzi Seçki Komissiyasının kriminal hökmün mövcudluğuna görə Navalnının seçkidə iştirakı qadağasını dəyişdirməyib. Navalni və onun tərəfdarları hökmün siyasi qərar olduğunu bildirib. A.Navalni prezident seçkilərinə etiraz məqsədilə yanvarın 28-i Rusiyanın müxtəlif yerlərində nümayişlərin keçirilməsinə çağırış edib, həmçinin seçkinin boykot çağırışlarını səsləndirib.

Sorğular isə deyir ki, hazırkı prezident Vladimir Putin martın 18-də keçiriləcək seçkilərdə növbəti altı illiyə Rusiyaya rəhbərlik etmək hüququnu qazanacaq.

Bu arada ABŞ-ın Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin direktoru Maykl Pompeo növbəti dəfə Rusiya ilə bağlı maraqlı açıqlamalar verib. O, bazar günü CBS kanalına verdiyi müsahibədə Moskvanın ABŞ-dakı seçki proseslərinə müdaxiləsinin uzunmüddətli tarixə malik olduğunu və yalnız 2016-cı ildəki qalmaqalla məhdudlaşmadığını dilə gətirib. O, Rusiyanın seçki sahəsindəki kəşfiyyat fəaliyyətinin bu gün də davam etdiyinə əmin olduğunu bildirib.

Pompeo indiki situasiyada məhz onu rəhbərlik etdiyi qurumun ölkənin milli təhlükəsizliyi və demokratiyanın müdafiəsi uğrunda ən vacib rol oynadığını vurğulayıb. "Biz var gücümüzle bunun üzərində çalışırıq. İstər ruslar, istərsə də başqası olsun, bizə toxunan hər kəsə la-

yıqlı cavabını verəcəyik. Mənim fikrim olduqca bəsitdir: rus təhdidi olduqca realdır. ABŞ hökuməti, Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi də daxil olmaqla, onun qarşısında dayanmalı və qalib gəlməlidir. Və biz bunu edəcəyik".

2017-ci ilin yanvarında isə Rusiyanın ABŞ-dakı seçkilərə müdaxiləsi ilə bağlı milli kəşfiyyatın məruzəsində hətta Rusiya rəhbərliyinin haker hücumları vasitəsilə Demokrat Partiyasından olan namizədi Hillari Klintonu gözdən salmaq və Donald Trampın qalibiyəti üçün şərtlər yaratmağa cəhdlər etdiyi açıq şəkildə yazılmışdı.

Məruzədə Moskvanın WikiLeaks-in eksklüziv materialların dərci üçün çox gözəl istifadə etdiyi qeyd olunub.

ABŞ xüsusi xidmət orqanları indi də Demokrat Partiyasının milli komitəsinin serverlərinə edilən haker hücumlarının arxasında Rusiyanın dayanmasından əminliklə bəhs edirlər.

İndi isə Rusiyada prezident

ABŞ Kremldən "seçki qisası"nı ala biləcəkmiz...

Politoloq Vaşinqtonun Rusiyadakı seçkilərə hansı yolla müdaxilə edə biləcəyindən danışdı

seçkisi yaxınlaşır. ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin rəhbərinin seçkiyə müdaxilədən bəhs edərkən "İstər ruslar, istərsə də başqası olsun, bizə toxunan hər kəsə layiqli cavabını verəcəyik" bəyanatı Vaşinqtonun cavab olaraq Rusiyadakı seçkilərə müdaxilə edəcəyi anlamına gəlirmi?

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiyanın ABŞ-dakı son prezident seçkisinə müdaxilə etməsi, xüsusilə internet üzərindən haker hücumları vasitəsilə seçkinin nəticələrinə təsir göstərməsi, demək olar, sübuta yetirilib. Ümumiyyətlə, internet texnologiyaları ilə dövlətin daxili işlərinə, bank sistemindən tutmuş, seçki sistemində qədər çox şeyə müdaxilə etmək, hətta yönləndirmək imkanları var. Bu isə kibər hücumlardan qorunmaq üçün dövlətləri daha ayıq-sayıq olmağa, müdafiə sistemləri qurmağa məcbur edir. Texnologiyası yüksək inkişaf etmiş ölkələr buna nail olur. Amma texnoloji cəhətdən geridə qalmış ölkələrdə bu, o qədər uğurla həyata keçirilə bilmir: "İndi Rusiyada prezident seçkiləri keçiriləcək. Əvvəla, Rusiyadakı icti-

mai rəyin yönləndirilməsi, onun xüsusilə mənfə cəmlərlə yönləndirilməsi ABŞ xarici siyasətinin qarşısında duran əsas işlərdən biri sayıla bilər. Bu istiqamətdə atılacaq ən mühüm addım fevral ayında Rusiyaya qarşı sanksiyaların yeni və daha kəskin variantlarının tətbiqi olacaqdır. Bunun nəticəsində ölkədə sosial gərginliyin artması, əhalinin maddi güzəranının aşağı düşməsi və bir sözlə, proseslərin sosial etirazlar formasına yönləndirilməsi kimi məqamlar nəzərdən keçirilir. Bunu şübhəsiz Rusiya da bilir və antişübhə hazırlayır. Amma sanksiyalar tətbiq ediləndən sonra Rusiyanın iqtisadi, sosial vəziyyətinin necə olacağını hələ aydın təsvir etmək mümkün deyil. Əhalinin hakimiyyətin mövcud siyasətindən narazılıqlarının artacağı dəqiqdir. Şübhəsiz ki, ABŞ seçkiyə müdaxilə istiqamətində addımlar atdığı açıqlanmayacaq. ABŞ kinli dövlətdir və seçkidə Rusiyanın etdiklərini Rusiyanın özünə qaytarmaq üçün əlinə gələni edəcək. Hətta elə situasiya yarana bilər ki, Amerikanın internet üzərindən hücumları seçkinin nəticələrinə təsir edə biləcək səviyyə-

də olsun. Ola bilsin ki, eger Rusiyaya ATƏT ölkələrindən, elə ABŞ-ın özündən eger seçki müşahidəçiləri, jurnalistlər korpusu gəlsə, seçkilərdə saxtalaşdırma, seçki fəndlərinin tətbiq edilməsi zəifləsin. Düzdür, Rusiya çox böyükdür və onun bütün ərazisini əhatə etmək mümkün deyil. Amma hər halda, əhalisi sıx olan bir neçə böyük şəhərlərdə seçkiyə nəzarət sistemi təşkil edilə, ortaya seçki saxtakarlığı ilə bağlı çoxlu faktların çıxarılması mümkündür. Bu isə dünya miqyasında seçkinin legitimliyini şübhə altına almaq üçün əsas amillərdən sayılır".

Q.Hüseynlinin fikrincə, Rusiyadakı seçkilərdə beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən əsas diqqət ona yönləndiriləcək ki, seçkilərin qeyri-şəffaf olduğu və beynəlxalq normalara uyğun olmadığı barədə rəy yaradılsın: "Bunun ardınca isə yəqin ki, əksər beynəlxalq təşkilatlar Rusiyadakı seçkiyə mənfə rəy verəcək. Bu rəylər də seçkinin nəticələrinin qeyri-legitimliyi barədə beynəlxalq müzakirələr formalaşdıracaq. Bununla da Rusiya hakimiyyətinə əlavə təzyiqlər mexanizmi əldə ediləcək. Odur

ki, hesab edərim Rusiyada prezident seçkisi çox gərgin atmosferdə olacaq. Seçki prosesi bu dəfə Putin üçün ağır imtahan olacaq".

Politoloq vurğuladı ki, Aleksey Navalnının seçkiləri boykot hərəkatı da seçkiyə çox ciddi təsir göstərəcək. Navalnının və digər bir sıra müxalif namizədlərin qeyd alınmaması seçkidə iştirak sayını xeyli dərəcədə azaldacaq. ABŞ və bir sıra beynəlxalq təşkilatlar seçkinin nəticələrinin qeyri-legitim olduğunu elan etmək faktlarından biri kimi Aleksey Navalni kimi namizədlərin seçkiyə buraxılmaması və nəticədə seçkilərin bir hissəsinin seçkiyə gətirilməsini göstərəcək: "Aleksey Navalnının hərəkatının seçki zamanı və ondan sonra xalq etirazlarının ortaya çıxarılması və təşkilində də rol olacaq. Bu prosesi isə ABŞ-ın tətikləyəcəyi, etiraza qalxanlara dəstək verəcəyi ehtimalı böyükdür. Bir sözlə, ABŞ həm internet üzərindən seçkiyə müdaxilə etməklə kifayətlənməyə, həm də xalq etirazlarının böyük miqyas almasına da çalışa bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
□ **Yeni Müsavat**

İrəndəki etirazlardan sonra Tehran-ABŞ münasibətləri sürətlə pisləşir

Vaşinqtonun nüvə anlaşmasından çıxması ilə bağlı təhdidi İran və Brüsseli yaxınlaşdırır

İranda ötən il dekabrın 28-də başlayan etirazlar dayansa da, doğruduğu nəticələr hələ davam edir. Bazar günü Londonda nəşr olunan ərəb dilində "Al-Quds al-Arabi" qəzeti eks-prezident Mahmud Əhmədinəjadın həbs olunması xəbərini yayıb. Qəzetin Tehranla hüquq-mühafizə orqanlarındakı "etibarlı mənbəyə" istinadən yaydığı xəbərdə qeyd olunur ki, Əhmədinəjad hökumətə qarşı etirazları təşviq etməkdə ittiham olunur. Hətta həbsin ali dini lider tərəfindən təsdiqləndiyi də qeyd olunurdu.

Ancaq İran mənbələri xəbəri təsdiqləmədi. Eks-prezidentin oğlu yerli mətbuata atasının həbs olunmadığını, ofisinə fəaliyyətini davam etdirdiyini bildirib. Axşama doğru Rusiya mediası Əhmədinəjadın evinə həbsinə alındığını yazıb. Ancaq bütün bu məlumatlar təsdiqlənmir. Ən azından İran mediasında heç bir reaksiya yoxdur.

Məsələ ondadır ki, hökumət hazırda aksiyaların təşkilatçıları axtırır. Daha doğrusu, prosesləri qızışdıraraq, toqquşmalar təhrik edən şəxsləri. İnqilab Kəşikçiləri Korpusu iğtişaş təşkilatlarının həbs olunduğunu

bəyan edib, bunların "Xalqın Mücahidləri" təşkilatının üzvləridir. Bundan başqa İran prokuroru ABŞ, İsrail, Böyük Britaniyə kimi ölkələrin adını çəkib, əsas təşkilatçı kimi ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin İran ofisinin rəhbəri Maykl de-Andreanin adını qeyd edib.

Ancaq açıqlamalardan o da məlum olur ki, daxildə də ittiham olunanlar var. SEPAH komandiri Məhəmməd Əli Cəfəri ad çəkməyə də üstüörtülü şəkildə Əhmədinəjaddan şübhələndiklərini bildirmişdi. Bu açıqlamadan iki gün sonra Əhmədinəjadın həbs olunması müə-

yən şübhələrə səbəb olur. Eks-prezidentin həbs olunması belə, ciddi nəzarət altında olduğunu demək olar.

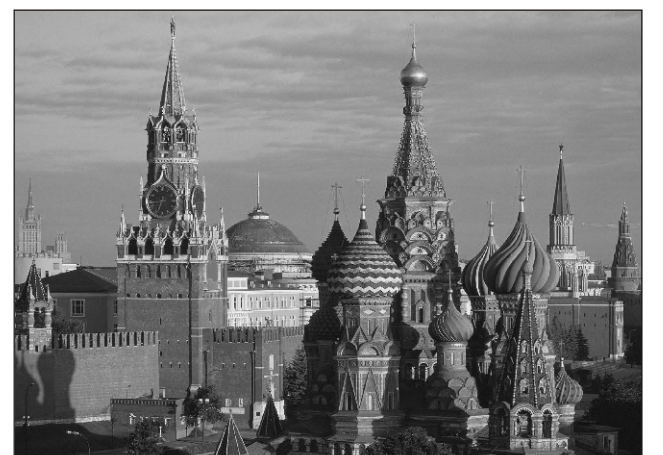
Yeri gəlmişkən, bazar günü İran polisinin sözcüsü Seid Montəzir əl-Mehdi bildirib ki, son iğtişaş zamanı saxlanılan şəxslərin əksəriyyəti girov qarşılığında azad edilib. Ancaq aksiyaların əsas təşkilatçıları istintaq altındadır. Polis sözcüsü deyib ki, təhlükəsizlik orqanları indi haqlı etirazı olan xalq kütlələri ilə xaos və qarşıdurma yaratmaq istəyənləri ayırmağa çalışır. O deyib ki, saxlanılanlar arasında yanğınsöndürən avtomobili qaçıraraq insanların üzərinə sürən və İran bayrağını yandıran şəxslər də var.

Eyni zamanda aksiyalar zamanı 1 hüquq-mühafizə orqanı əməkdaşının həlak olduğu, çoxlu sayda polis xəsərat aldığı deyib. O deyib ki, saxlanılanların hamısı məhkəməyə

təhvil verilib. Onlardan bir çoxu artıq girov qoymaqla azad edilib.

Bazar ertəsi günü iqtisadiyyat naziri və nazirliyin bir neçə əməkdaşını qəbul edən prezident Həsən Ruhani son etirazlara da toxunub. Həsən Ruhani deyib ki, eger səmimi şəkildə bu ölkənin hər şeyinin xalq olduğunu qəbul etsək, bütün problemləri həll edə bilərik. İran prezidenti deyib ki, xalqın etirazlarından sui-istifadə edənlər olsa da, xalq hökumətinə onu dinləməsinə istəyir. Ruhani bildirib ki, bütün dövlət rəsmiləri tənqid oluna bilərlər.

Qeyd edək ki, yanvarın 8-də Tehranda keçirilən Təhlükəsizlik Konfransında əsas mövzulardan biri İranla "altılıq" ölkələri arasında imzalanmış anlaşmanın ABŞ tərəfindən pozulması mövzusu olub. Məsələ ondadır ki, ABŞ administrasiyası nüvə anlaşmasından çıxmaq-

la bağlı açıqlamalar veriblər. Qeyd edək ki, ABŞ dövlət katibi Tillerson İranla imzalanmış Əhatəli Birgə Fəaliyyət Planı anlaşmasından çıxacaqlarını deyib.

İran xarici işlər nazirinin müavini Abbas Əraqçi bildirib ki, bu qərar bölgəyə mənfə təsir edəcək. Ancaq eyni zamanda o deyib ki, hələlik İran rəhbərliyi müqavilənin qorunub saxlanacağına ümidlərini itirməyib. Əraqçi deyib ki, təhlükəsizlik və terrora qarşı mübarizədə olmasa da, bu cür layihələrdə ABŞ kimi ölkələrlə danışıqlar aparmaq olar. Çünki bu zaman hər iki tərəf qazançı çıxa bilər. Eyni zamanda Əraqçi Avropaya müraciət edərək, deyib ki, "əger avropalılar bu anlaşmanın yaşamasını istəyirsə, Avropa şirkətləri və banklarının İranla əməkdaşlıq və ortaq layihələrini təşviq etməlidir".

Yeri gəlmişkən, bu həftə İran xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərifin Brüsseldə

AB təhlükəsizlik və xarici siyasət üzrə ali komissarı Federika Moqerini və daha 3 ölkənin xarici işlər naziri ilə görüşəcəyi məlum olub. Yanvarın 13-də keçirilməsi planlaşdırılan görüşün təşəbbüskarı AB ali komissarı və əsas müzakirə mövzusu "Əhatəli Birgə Fəaliyyət Planı"nın taleyi olacaq. Görüşdə Moqerini ilə birlikdə Almaniyalı, Fransa və Britaniyanın xarici işlər nazirləri də iştirak edəcək.

Xatırladaq ki, ABŞ rəhbərliyi İranla nüvə anlaşmasından çıxmağa hazırlaşır. Ancaq Avropa dövlətləri Vaşinqtonun bu addımını dəstəkləmir, İranla nüvə anlaşmasının davamlı olmasına çalışırlar. İran XİN sözcüsü Behram Qasimi isə deyib ki, İranın da öz alternativləri var. Sitat: **"Bizim məsələmizin üzərində bütün variantlar var və ABŞ-ın alacağı qərara uyğun olaraq onlardan birini tez bir zamanda icra edəcəyik".**

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU**

Son günlər dünyada ən çox müzakirə olunan mövzulardan biri heç şübhəsiz ki, Amerika prezidenti Donald Tramp haqqında işıq üzü görün kitabdır. Artıq müzakirələr və kitabla bağlı iddialar yayılıb. "Atəş və qəzəb: Trampın Ağ Evində" (Fire and Fury: Inside the Trump White House) kitabı haqqında "The Guardian" yazır ki, Trampın vəkili onun yayımını dayandırmaq üçün baş sındırırlar. Kitabın müəllifi jurnalist Maykl Wolffdur.

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Trampın özü və yaxın çevrəsi ilə gerçəkləşdirilən 200 müsahibəyə istinad edilərək yazılan kitabda çoxlu sayda önəmli iddia yer alır. Ağ Evin media sözcüsü Sarah Sanders kitabın "yalan və yarıldıcı bəyanlarla dolu olduğunu" deyib. Sözügedən kitabda yer alan iddialardan bəzilərini təqdim edirik.

Toni Bleyr Trampa "İngilis xüsusi xidmət orqanları sizi izləyə bilər" xəbərdarlığı edib

Kitabda qeyd olunur ki, İngiltərənin keçmiş baş naziri Toni Bleyr Trampın köməkçilərinə "İngiltərənin xüsusi xidmət orqanları tərəfindən izləyə bilərsiniz" deyib. İngiltərənin keçmiş baş naziri Donald Trampın kürekəni və məsləhətçisi Cared Kuşnerlə 2016-cı ilin fevralında görüşüb. Volffa görə, Bleyr görüş zamanı "ilginc bir dedi-qodu" paylaşmış. İngilislərin Trampın kampaniya heyətini müşahidə etdiklərini və Trampın özünü belə dinləmiş ola biləcəklərini söyləyib.

İngiltərənin "Times" qəzeti iddianı son sayında manşetlərə verib. Bleyrin media məsləhətçisi qəzetə "Bu, sözün böyük mənasında uydurmadır" deyib.

Əski baş məsləhətçidən ruslarla edilən görüşə "vətən xainliyi" suçlaması

Trampın həmin dövərdə ən yaxınında yer alan məsləhətçilərindən olan və daha sonra Tramp tərəfindən işindən çıxarılan Stiv Bannon Trampın oğlu və ruslar arasında baş tutan görüşü "vətən xainliyi" adlandırır.

Tramp isə iddia ilə bağlı bir açıqlama yayaraq Bannon üçün "işini itirməsi ilə ağılı da itirdi" deyib. Tramp eyni zamanda "Stiv Bannonun mənim və prezidentliyimlə heç bir əlaqəsi yoxdur" deyib: "O, qovulduğu zaman tək işi yox, ağılı da itirdi.

Stivin bu ölkənin qadın və kişiləri tərəfindən əldə edilmiş tarixi qələbəmizdəki rolu çox azdır".

"Tramp andiçmə mərasimində əsəbi idi"

Volffa görə, Tramp andiçmə mərasimində çox əsəbi olub. Trampın mərasimdən zövq almamasının bir səbəbi də yüksək instansiyadakı şəxslərin orada iştirak etmə-

məsi idi. Volf eyni zamanda Trampın həyat yoldaşı Melania ilə daim davalı olduğunu, birinci ledinin isə əsəbi və kövrək vəziyyətdə gəzdiyini qələmə alıb.

Yazar Trampın gün boyunca "əsəbi qolf üzü" ilə gəzdiyini, çiyinlərinin düşdüyünü, qollarının sallandığını və əsəbindən özünə yer tapmadığını yazıb. Birinci Ledinin ofisi isə bu iddiaları rədd edir.

Andiçmə mərasimində Melaniyanın Trampın üzünə

yərək zarafatlar etdiyini də qələmə alıb.

Trampın heyran olduğu Murdoç ona "axmaq" dedi

Daha öncə iş adamı Rupert Murdoç haqqında bir biqrafıya yazan Volf Trampın Murdoça böyük heyranlıq duyduğunu ifadə edib. Hər nə qədər Tramp namizədliyi zamanı Murdoçun "Fox Nyus" kanalı ilə çatışsa da, andiçmə mərasimindən sonra "Fox" Trampın dəstəkçilərindən birinə çevrilmişdi.

Trampa bildirib ki, Moskvadan bir danışıq üçün 45 min dollar almaq problem yaradacaq. Flynnə "Ancaq qazandıqımız halda bir problem ola bilər" deyər, etibarlılıq sözü verilir. Maykl Flynn Rusiyanın ABŞ səfiri ilə münasibəti haqqında "FTB-yə yalan söylədiyini" etiraf edib. Amerikan mediası yazıb ki, Flynnin ruslarla təmas qurmasını Trampın istədiyini məhkəmədə bildirecək.

Maraqlıdır, bəs bu kitab milli nəşrlərimizin diqqətini cəlb edibmi? Onlar onun tər-

Trampla bağlı qalmaqallı kitabdan yeni seçmələr

"Atəş və qəzəb: Trampın Ağ Evində" Azərbaycanca da nəşr olunacaqmı?

məcburi bir gülüş ifadəsi qonduğunu, həyat yoldaşına qarşı çox hissiz davrandığı da kitabdakı iddialar sırasında.

Tramp Ağ Evi "qorxuducu" hesab edir

Volff Trampın Ağ Evi qorxuducu və cansıxıcı hesab etdiyini də yazıb. Trampın öz otağına çəkildiyini yazan Volf Kennedilərdən bəri ilk dəfə bir cütlüyün Ağ Evdə ayrı otaqlarda qaldığını yazıb.

Eyni zamanda Trampın otağında yerləşən bir televiziya ekranına əlavə olaraq, iki ekran daha istədiyi, qapısını kilidləmə tələbinə isə məxfi xidmətin "Otağa giriş imkanımız var" cavabını verdiyini iddia edib.

İvanka Tramp prezident olmağı ümid edir

Volffa görə, Trampın qızı İvanka gələcəkdə Amerika prezidentliyinə namizəd ola biləcəyini qeyd edib. Bannonun "Jarvanka" adını verdiyini cütlüyün bu planlarının ona çatdırıldığında "dəhşətə düşdüyü" ifadə edilir. Cütlüyün bunu bir vəzifə olaraq gördüyü və fürsət yarandığı zaman İvanka Trampın prezidentliyə namizəd olmasını planladığını qeyd edilir.

Yazar İvanka Trampın "ilk qadın prezident Hillari Klinton olmayacaq, mən olacam" de-

cüməsi və ölkəmizdəki nəşri ilə bağlı nə düşünürlər?

"Qanun" Nəşrlər Evinin rəhbəri Şahbaz Xuduoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasından bildirdi ki, son zamanlar Trampla bağlı yazılmış iki kitab diqqətini cəlb edib. Bunlardan biri Salman Rüşdünün "Qızıl Ev" adlanan, əslində isə Ağ Evdən bəhs edən, Donald Trampın obrazını özündə əks etdirən kitabdır. Müsahibimiz artıq bu kitabın Azərbaycan dilində nəşr olunması ilə bağlı müqavilələri olduğunu dedi.

Ş.Xuduoğlu "Atəş və qəzəb: Trampın Ağ Evində" adlı kitabın əlyazması ilə hələ tanış olmadıqlarını dedi. Müsahibimizin sözlərinə görə, nəşriyyat olaraq öncə kitabın mətni ilə tanış olub, sonra razılaşma əldə edilər: "Uzun vaxt aparana məsələdir. Bəzən aylarla yazışma gedir. O da kifayət qədər bahalı prosedurdur. Ödənişlər öncədən edilir. Belə kitabların ölkəmizdə nəşri məsrəfli və vaxt aparandır".

Müsahibimizdən "necə düşünürsünüz, belə kitabların Azərbaycanda oxucusu varmı" deyər soruşduq. Ş.Xuduoğlu dedi ki, əslində bu sualın cavabını bilmir: "Baxmayaraq ki, 20 ilə yaxındır kitab nəşri ilə məşğulam, yenə də bilmirəm ki, bizim oxucular nə ilə heyrləndirmək mümkündür. Amma hesab edirəm ki, Azərbaycanda kitab axını olsa, bütün kitablar tez-tez, dayanmadan tərcümə olunsun və yayılsa, bütün sahələrdə, mövzularda kitablar oxunsun. Amma seçmə kitab seçib bir kitabı nəşr edəcəyikse, bu da düzgün deyil. Seçmə o şəxslərə aiddir ki, yüksək zövq olsun. Biz dünya kitab bazarından xeyli geridə qalmışıq. Sadəcə, kitab mühitində geridə qalmamaq, addımlamaq üçün işlər görməliyik".

Ş.Xuduoğlu dedi ki, əslində bu sualın cavabını bilmir: "Baxmayaraq ki, 20 ilə yaxındır kitab nəşri ilə məşğulam, yenə də bilmirəm ki, bizim oxucular nə ilə heyrləndirmək mümkündür. Amma hesab edirəm ki, Azərbaycanda kitab axını olsa, bütün kitablar tez-tez, dayanmadan tərcümə olunsun və yayılsa, bütün sahələrdə, mövzularda kitablar oxunsun. Amma seçmə kitab seçib bir kitabı nəşr edəcəyikse, bu da düzgün deyil. Seçmə o şəxslərə aiddir ki, yüksək zövq olsun. Biz dünya kitab bazarından xeyli geridə qalmışıq. Sadəcə, kitab mühitində geridə qalmamaq, addımlamaq üçün işlər görməliyik".

Flynn Rusiya ilə bağların problem yaradacağını bildirdi

Kitaba qeyd edilib ki, beynəlxalq təhlükəsizlik üzrə sabiq məsləhətçisi Maykl Flynn

Bəşər Əsəd İdlibi geri alır

Müdafiə nazirini dəyişən Əsəd Dəməşq ətrafı və İdlibdə genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlara başlayıb

Suriya ordusu müxaliflərin əlində qalan yeganə vilayət olan İdlibə genişmiqyaslı hücum əməliyyatlarını davam etdirir. Dekabr ayında başlayan İdlibin azad edilməsi əməliyyatı sürətlənib. Ötən gün Suriya ordusu və müttəfiq qüvvələr İdlib vilayətinin cənub-şərqi yarıya yerləşən Sincar yaşayış məntəqəsini "Fəth əş-Şam" qruplaşmasından (əvvəlki adı Ən-Nusra Cəbhəsi - K.R.) təmizləyib.

Bu barədə əməliyyatda iştirak edən yerli mənbə "Sputnik"ə təsdiqləyib. Sincar qəsəbəsi ilə yanaşı daha 14 kənd də azad edilib. Sincar qəsəbəsi İdlibdə strateji əhəmiyyət daşıyan bölgələrdən biridir, radikal qruplaşmaların əsas mərkəzi hesab olunur, eyni zamanda "Əbu Zuhur" hərbi aerodromuna 15 kilometrlik məsafədə yerləşir. Hələb şəhəri istiqamətində terrorçuların əsas bazası hesab olunurdu.

Qeyd edək ki, ötən gün əməliyyatlarda Rusiya ordusuna məxsus bir pilotsuz uçan aparat (PUA) vurulub. Ümumiyyətlə, İdlib əməliyyatına ruslar ciddi şəkildə dəstək verir. Rusiya aviasiyasının Xmeymim hərbi bazasının dekabrın 31-də atəşə tutulması həm də son əməliyyatların doğurduğu təhlükə ilə bağlıdır. İdlib hazırda Suriyada qalan silahlı islamçı qrupların. Eləcə də "əl-Qaidə"nin sonuncu "qalası" hesab olunur.

Suriyanın şimalında, Hələb-Laziyyə xətti arasında yerləşən və Türkiyə ilə həmsərhəd olan İdlib vilayəti 2015-ci ildə ağır döyüşlərdən sonra tamamilə silahlı qrupların nəzarətinə keçib. Əvvəlcə vilayətdə əsas güc islamçı silahlıların birləşdiyi "Fəth Ordusu" adlı qruplaşmada olub. Hazırda da əsas güc mərkəzi "Tahrir əş-Şam" qruplaşmasıdır. Bundan başqa, "Əhrar əş-Şam", "Fəth əş-Şam" kimi silahlı qruplaşmalar İdlibə nəzarət edir. İdlibin şimal hissəsi ötən ilin oktyabrında Türkiyə Astana razılaşması əsasında Türkiyə ordusunun müdaxiləsinə məruz qalıb. Ancaq Türkiyə ordusu İdlibin şimalında yerləşib və içəriyə doğru hərəkət etməyib. Hazırda Türkiyə ordusunun mövqeyi İdlibin şimal-şərqi yarıya yerləşən Afrin bölgəsini mühasirəyə almaqdadır.

Ümumilikdə son iki həftədə fərqli rəqəmlərə əsasən Suriya ordusunun əsas əməliyyat qüvvələri hesab olunan "Qaplan qüvvələri" xüsusi təyinatlı hərbi birləşməsi 30-dan çox kənd və qəsəbəni azad edib. Görünən odur ki, hökumət sürətli şəkildə İdlibi təmizləmək, bununla da əsas rəqib qüvvəni sıradan çıxarmaq və Türkiyə ilə sərhədləri nəzarətə götürmək istəyir.

Suriya parlamentinin sədri Hammud Sabah bəyan edib ki, 2018-ci ildə Suriya hökuməti terrorçulara qarşı qələbəni etməyə hazırlaşır. Suriya ordusunun terrora qarşı ciddi mübarizə apardığını, qəhrəmanlıq göstərdiyini deyən parlament spikeri tezliklə bütün ölkə ərazisinin nəzarət altına alınacağını deyib.

Suriya hökumət qüvvələri paytaxt Dəməşqin yaxınlığında yerləşən yaşayış məntəqələrində də təmizlik əməliyyatlarına başlayıb. Dəməşqin şərqi yarıya yerləşən Harasta qəsəbəsində hərbi hissəyə hücum edən terrorçuların mühasirəsi qırılıb. "Ceyşül İslam" adlı qruplaşmanın həyata keçirdiyi hücum əməliyyatı uğursuzluqla nəticələnib, ordu mühasirəni yara bilib. Bundan başqa, hərbi qüvvələr ərazidə yerləşən un dəyirmanlarını və eləcə də Dəməşqin cənub-qərb bölgələrində davam edən əməliyyatların qarşısını alıb. Gələn son məlumatlara görə, əsas mərkəzlərinin mühasirəyə alınmasından sonra "Fəth əş-Şam" qruplaşması bölgəni tərk etmək üçün hökumətlə danışıqlar başladı.

Maraqlıdır ki, gələn məlumatlara görə, Bəşər Əsəd bu əməliyyatlar müdafiə nazirinin dəyişməsindən sonra baş verib. Xatırladaq ki, yeni ilin ilk günlərində Bəşər Əsəd sərəncam imzalayaraq müdafiə, sənaye və informasiya nazirlərini vəzifədən azad edib. 2012-ci ildən bu yana müdafiə naziri postunu tutan Fahad Casim əl-Freyz vəzifəsindən azad edilib və baş qərargah rəisi Əli Abdullah Əyyub müdafiə naziri təyin olunub. 65 yaşlı Əyyub Əsədlərin vətəni olan Laziyyəyəndir.

Maraqlıdır ki, əməliyyatlar məhz bu dəyişiklikdən sonra başlayıb. Son kabinet dəyişikliyinə ordu daxilində səhlənkarlıq, yoxsa itaətsizlik və ya xəyanət səbəbindən baş verməsi haqda hər hansı məlumat verilmir.

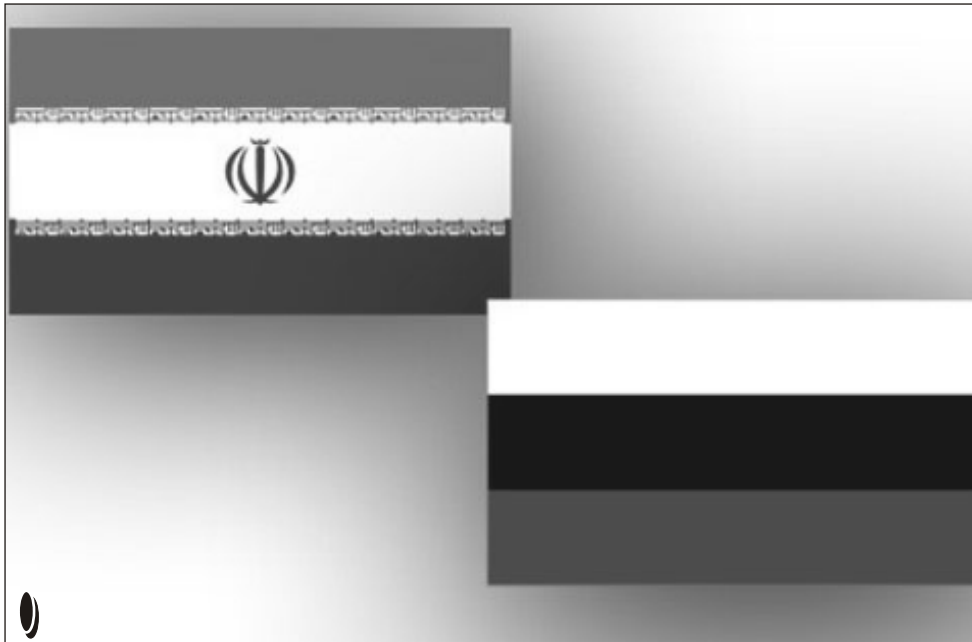
Azərbaycana qonşu olan dövlətlərin daxilində baş verən proseslərin ölkəmizə təsirləri qaçılmazdır. Bu baxımdan əsasən şimal qonşumuz olan Rusiya və cənub qonşumuz olan İranda hər hansı bir hadisə baş verən kimi, bu Azərbaycanda da ciddi müzakirə olunur.

Ötən həftə İranda baş verən iğtişələr ictimaiyyətimizin əsas müzakirə mövzularından birinə çevrilib. Azərbaycana regionun güclü dövlətləri kimi bilavasitə təsirləri böyük olan Rusiya və İranda sabitliyin, yoxsa gərginliyin ölkəmiz üçün daha maraqlı olması haqda da danışılır. Bu istiqamətdə fikirlər fərqlidir, bu isə təsadüfi deyil.

Belə ki, İran tərəfdə Cənubi Azərbaycan kimi milli probleminiz var. Eyni zamanda Dağlıq Qarabağı itirməyimizdə ən başlıca rol Kreml oynayır. Amma bununla belə, əksər ekspertlər hər iki ölkədə sabitliyin Azərbaycan üçün daha vacib olmasını vurğulayırlar.

Çünki Rusiya və İran qarışacağı halda Azərbaycanı da ciddi təhlükələrin gözlədiyini bildirilir.

“Sivilizasiyalar və konfliktlər” Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli hesab edir ki, Rusiya və İranın demokratikləşməsi Azərbaycana daha çox sərf edir, nəinki orada qarışıqlıq düşməsi: “Rusiya və İran Azərbaycan üçün iki ən böyük təhlükədir, bunu artıq açıq deməyi bacarmalıyıq. Rusiya və İran Azərbaycanın müstəqilliyini hələ də həzm edə bilmirlər. Rusiya və İran Ermənistanın ayaqda qalmasını əsas səbəbkəndir. Azərbaycan Rusiya amilinə görə Qarabağı azad edə bilmir. Regionda Rusiya Ermənistanın siyasi və hərbi qorantıdır, İran iqtisadi qorantıdır. Rusiya ilə İran hər an Azərbaycana qarşı etnik separatçılıqdan, dini fundamentalizmdən istifadə edə bilər. Bir neçə dəfə buna cəhd də göstərilib. Bütün yuxarıda qeyd edilənləri nəzərə alsaq, Rusiya ilə İranın ən azı demokratikləşməsi, yumşaq rejimlərlə əvəzlənməsi Azərbaycana daha çox sərf edir. Azərbaycana müstəqil Şimali Qafqaz və Cənubi Azərbaycanla qonşuluq daha uyğundur, nəinki imperialist avtoritar Rusiya və İranla. Rusiyada zəif sosial problemlər, korrupsiyadan xalq əziyyət çəkir. Putinin Ukrayna və Suriya müharibələri müvəqqəti də olsa bu problemləri xalqa unutturdu. Amma yenə rus xalqının gündəmində ən başlıca problem olaraq dövlətlərinə qarşı tətbiq edilən sanksiyalar qalır. Düzdür, Rusiyada mart ayındakı prezident seçkilərində Putinin ciddi alternativini görmürük, lakin ümumi narazılıq astanasında xalq 2011 - 2012-ci illərdəki kimi yenidən meydanlara tökülüşə bilər. Azərbaycan Rusiya və İranda olanlardan uzaq durmalıdır, uzaq dura bilmərsə və

İran və Rusiyada ara qarışırsa, bu, Azərbaycana nə vəd edir...

“Ölkəmiz dünyada və yerləşdiyimiz regionda sabitliyin olmasında maraqlıdır”

ya uzaq durmaq mənafeyinə ziddirsə, bu iki dövlətdə maraqlarını təmin etməyə çalışmalıdır. Kimsə düşünürsə ki, Rusiya və İranın dağılması Qərbdə sərf edir, yanılır. Rusiya və İran dağılsa, region və dünyada ən güclü dövlət Türkiyə olacaq və bununla da Osmanlıda olduğu kimi İslam vəhdəti qurulacaq. Buna da imkan verməmək üçün Qərb əlindən gələni edəcək. Ona görə heç də hesab etməyin ki, Qərb Rusiya və İranın dağılmasını istəyir. Rusiya və İran dağılsa, bundan ən çox udan türk və ərəb dünyası olacaq. Bu da Qərb üçün ən pis ssenariyedir. Ən azı Avropa Birliyi çalışır ki, bu çətin dönmədə Rusiya ilə İran ayaqda qala bilsin. Lakin gec-tez Rusiya dağılacaq, İran isə ən azı dünyeviləşəcək. Proseslər buna doğru gedir”.

Politoloq Nəzakət Məmmədova qonşu ölkələrimizdə sabitliyin pozulmasının Azərbaycana yaxşı heç nə vəd etmədiyini düşünür: “Dünyada hansı proses baş verirsə, biz buna ilk növbədə beynəlxalq hüququn aliliyi və ölkəmizin milli maraqları nöqtəy-nəzərindən baxmalıyıq. Dünyanın istənilən bölgəsindəki əhəmiyyətli bir hadisə bütün beynəlxalq sistemə təsir edə bilər. Çünki dünya o qədər qloballaşıb və sıx inteqrasiya olunub ki, bir bölgədə baş verənlər bütün qitələrə yayılır. Azərbaycan da beynəlxalq sistemin bir parçası olaraq bu proseslərdən kənar da qala bilməz. Üstəlik, ölkə-

miz enerji resursları mənbəyi və tranziti, beynəlxalq kommunikasiyaların keçidi, İslam dininə etiqad edən, unikal geosiyasi mövqedədir. Ölkəmizin unikallığı həm də onun Türkiyə və İran kimi regional böyük dövlətlərlə yaxınlıqda yerləşməsidir. Bu ölkələrin dünyada hazırkı rolu, global siyasətdə tutduqları mövqə müəyyən qədər bizə də təsirsiz ötürmür. Son illərdə baş verən mürəkkəb, rəngarəng proseslər isə Azərbaycanın xarici siyasətinə, dünyadakı yerinə və roluna da təsir etdi. Ölkəmiz əlbəttə ki, dünyada və yerləşdiyimiz regionda sabitliyin olmasında maraqlıdır. Bu mövqə ölkəmiz tərəfindən daima müdafiə olunur.

Azərbaycan həm beynəlxalq hüququn aliliyinin qorunmasına çalışır, həm də siyasi, iqtisadi-ticarət, nəqliyyat kommunikasiya sahələrində əməkdaşlıq vasitəsilə beynəlxalq və regional sabitliyə töhfə verir. Məsələn, bu yaxınlarda Qüds məsələsinə münasibətdə dövlətimizin mövqeyi, eləcə də Bakı-Qars kimi global layihənin ölkəmizin dəstəyi ilə işə düşməsi buna misal ola bilər. Azərbaycan dünyada sabitliyinə, inteqrasiyaya, qanunun aliliyinə xidmət edən bir ölkədir. Separatizm, dezinteqrasiya, terror, xaos kimi təhlükəli tendensiyalar tək bir ölkə, region üçün yox, bütün dünya üçün təhlükəlidir və biz bu təhdidlərə yox deyirik. Eyni zamanda dövlətlərin daxili işlərinə mü-

daxilə, silahlı dövlət çevrilişi, hakimiyyətin güc yolu ilə dəyişdirilməsi daxilində sabitliyin pozulmasında çox mənfi nəticələrə gətirib çıxarır. Dünyada elə bir misal göstərmək olmaz ki, bu vasitələr hər hansı bir ölkənin rifahına və tərəqqisinə səbəb olsun. Əksinə, onsuz da mürəkkəb olan indiki şəraitdə belə hallar vəziyyəti daha da çətinləşdirə bilər. Bu baxımdan xüsusilə də eyni coğrafiyada yerləşdiyimiz, tarixi bağlarla yaxın olduğumuz Türkiyə, Rusiya, İran kimi ölkələrdə sabitliyin pozulması bizə yaxşı heç nə vəd etmir. Doğrudur, qarşıda Türkiyə istisna olmaqla, digər iki ölkə tarixən və bu gün də Azərbaycana qarşı ədalətli mövqə tutmayıblar, bu gün də dünyaya və regiona imperiya keçmişindən baxırlar. Əlbəttə ki, bu, doğru yanaşma deyil. Rusiya və İran özlərinə lazım olan məsələlərdə beynəlxalq hüququ əsas götürməyə, ona riayət etməyə çağırışlar edirlər. Amma Azərbaycana gəldikdə öz imperiya maraqlarından çıxış edir, Ermənistan kimi bir ölkəyə dəstək verirlər. Bununla belə, İran və Rusiyada sabitliyin pozulması bütün region üçün ciddi təhlükə yarada bilər. Məsələn, İranda iğtişələr baş verdi, Rusiyada isə iki ay sonra seçkilər keçiriləcək və mitinqlərin, etirazların ola biləcəyi mümkündür. Buradakı qeyri-sabitlik həm qonşu ölkə olaraq bizə təsir edə bilər, həm də həmin ölkələrdə milyonlarla soydaşımız yaşayır. Onlann

həyatına da təhlükə riski ola bilər. Lakin bu iki ölkə ilk növbədə özü öz maraqlarını düşünməlidir ki, regional liderlik ambisiyaları onların maraqlarına nə dərəcədə uyğundur. Məsələn, hərbi güc, kəşfiyyat vasitələrinə milyardlarla dollar xərcləyib regionda liderə çevrilməyə çalışmaqdan, ölkənin rifah halını yüksəldib qonşu ölkələrə nümunə, model ölkə olmaqla daha cəlbedici olmaq olmazmı? Yaxud postsovet məkanındakı ölkələri hələ də öz müstəmləkəsi kimi görüb onların ərazi bütövlüyünə təhdid yaratmaqla təzyiqlə altınd saxlamaqdan, onlarla bərabər hüquqlu tərəfdaşlıq münasibəti qurmaq, demokratiyanı

gücləndirərək bu ölkələrlə həmrəy olmaq Rusiyaya daha güclü etməzmi? Azərbaycan bu ölkələrdə sabitliyin olmasında maraqlıdır və bu, bizim təhlükəsizlik konsepsiyamızda da göstərilir ki, dünyada və regionda sabitliyin pozulması milli təhlükəsizliyimizə təhdiddir. Lakin dövlət böyük olduqca, liderlik ambisiyaları artdıqca, onun dünyada və bölgədə məsuliyyəti də artmalıdır. İran və Rusiyanın bu məsuliyyəti isə demokratiya, dinc yanaşı yaşama, başqa ölkələrin daxili işlərinə müdaxilə etməmək kimi beynəlxalq hüquq qaydalarının aliliyinə hörmətdən keçir”.

□ **Cavansır ABBASLI**
□ **“Yeni Müsavat”**

DYP hüquqi və fiziki şəxslərə müraciət etdi

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi nəqliyyat vasitələrinin istifadəçiləri barədə məlumatların verilməsi ilə bağlı hüquqi və fiziki şəxslərə müraciət edib.

İdarədən APA-ya daxil olan məlumata görə, müraciətdə deyilir:

“Son vaxtlar ayrı-ayrı internet saytlarında, sosial şəbəkələrdə foto və ya video qeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edilərək elektron qaydada tərtib edilən inzibati xəta haqqında protokollar üzrə cərimə məbləğlərinin banklarda qəbul edilməməsi, yaxud müxtəlif vaxtlarda törədilən qayda pozuntularına görə bir neçə protokol üzrə qərarların bir gündə çıxarılması səbəbindən ödənişdə çətinliklərlə üzlənmələri barədə bəzi sürücülər tərəfindən müxtəlif fikirlər səslənir.

Bununla əlaqədar Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi bir daha nəqliyyat vasitəsi sahiblərinin diqqətinə çatdırır ki, “Yol hərəkəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə əsasən, nəqliyyat vasitəsini dövlət qeydiyyatından, həmçinin təkrar dövlət qeydiyyatından keçirərkən fiziki şəxslər qeydiyyatda olduğu və yaşadığı ünvanı, mobil telefon nömrəsini və olduğu halda elektron ünvanını və sürücülük vəsiqəsinin nömrəsini, hüquqi şəxslər isə nəqliyyat vasitəsinin idarə edilməsini həvalə etdiyi şəxsin müvafiq məlumatlarını dövlət qeydiyyatını həyata keçirən orqana verməli və həmin məlumatlar dəyişdikdə onları bir gün ərzində yeniləməlidirlər.

Əfsuslar olsun ki, bəzi hüquqi və fiziki şəxslər həmin məlumatları vaxtında yeniləmədikləri üçün bəzilərində elektron qaydada tərtib edilmiş sənədlərin poçt tərəfindən rəsmi qaydada ünvanın dəyişdirilməsi və həmin protokollar üzrə qərarların çıxarılması mümkün olmur. Belə protokollar yalnız nəqliyyat vasitələri istifadə olunan zaman saxlanıldıqda müvafiq sənədlər rəsmi qaydada sürücülərə təqdim edilir və həmin sənədlər eyni vaxtda verildiyi üçün eyni gündə də qərarlar qəbul edilir. Aydın məsələdir ki, bu halda da daha çox qayda pozmuş şəxs eyni vaxtda daha çox məbləğdə cərimə ödəməli olur”.

Qeyd olunan hallarda, eləcə də nəqliyyat vasitəsi saxlanılaraq müvafiq sənədlərin təqdim olunması zaman əlavə vaxt itkisinə yol verilməsi hallarının qarşısının alınması məqsədilə avtomobil sahiblərindən xahiş olunur ki, yuxarıda sadalanan məlumatlar dəyişdiyi vaxtdan bir gün ərzində poçt vasitəsilə ərazi üzrə regional qeydiyyat-imtahan və texniki baxış şöbələrinə, yaxud Baş DYP idarəsinin www.dyp.gov.az ttp://www.dyp.gov.az/internet saytının “Online müraciət” səhifəsi vasitəsilə həmin məlumatların yenilənməsi barədə müraciət etsinlər.

Ötən il Azərbaycanın kənd təsərrüfatında müsbət irəliləyişlərin əldə olunması ilə yadda qalıb. İl üzrə yekun nəticələr hələ açıqlanmasa da, 11 ayın yekunları göstərir ki, aqrar sahə qeyri-neft sektorunun aparıcı istiqamətinə çevrilə bilər.

Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 1 dekabr 2017-ci il tarixinə 940.5 min hektar payızlıq və yazlıq dənli və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız) sahəsindən 2691.5 min ton ton, 35.6 min ha dən üçün qarğıdalı sahəsindən isə 226.3 min ton məhsul yığılıb. Bunlarla yanaşı, 58.8 min hektar kartof sahəsindən 889.4 min ton və ya hər hektardan 151.3 sentner, 69.1 min hektar tərəvəz bitkiləri sahələrindən 1370.5 min ton və ya hər hektardan 198.5 sentner, 23.4 min hektar ərzaq üçün bostan bitkiləri sahəsindən 437.5 min ton və ya hər hektardan 187.2 sentner, 14.9 min hektar dən üçün günəbaxan sahəsindən 30 min ton və ya hər hektardan 20,1 sentner, 3.2 min hektar tütün sahəsindən 5.1 min ton tütün yarpağı, habelə 14.1 min hektar şəkər çuğunduru sahəsinin 13.0 min hektarından (yığım dekabr ayında yekunlaşmalıydı) 408.2 min ton və ya hər hektardan 314.8 sentner məhsul, 923.7 min ton meyvə və giləmeyvə məhsulları, 145.8 min ton üzüm və 772.2 ton yaşıl çay yarpağı istehsal edilib.

Yenə rəsmi statistikaya görə, 2017-ci ildə əvvəlki ilə nisbətən dən üçün qarğıdalı istehsalı 3 faiz, dən üçün günəbaxan istehsalı 75.2 faiz, kartof istehsalı 1.1 faiz, tərəvəz istehsalı 10.9 faiz, şəkər çuğunduru istehsalı 44.0 faiz, tütün istehsalı 41.1 faiz, meyvə və giləmeyvə istehsalı 5.4 faiz, üzüm istehsalı 8.4 faiz artıb.

İstehsalın artımı ixracın da artmasına gətirib çıxarıb. Belə ki, yanvar-noyabr ayları ərzində 57.6 min ton kartof, 214.9 min ton tərəvəz-bostan, 220.3 min ton müxtəlif meyvə məhsulları ixrac edilib. Bunda ölkəyə 453 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait daxil olub. Təkcə pomidor ixracından 2017-ci ilin 10 ayında Azərbaycan 130 milyon dollar gəlir əldə edib.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumatına görə, ötən ildə respublika üzrə 22 rayonda 135 min hektardan artıq pambıq əkilib. Əkinlər əsasən "MKT İK" MMC, "CTS Aqro" MMC, "Şamo" MMC "Goran Pambıq" ASC və "Kənd Təsərrüfatı" MMC-lərlə birgə əməkdaşlıq barədə müqavilə bağlanmış istehsalçılar tərəfindən aparılıb.

Hazırda Azərbaycanda pambıq yığımları yekunlaşmaq üzrədir. 4 yanvar tarixinə olan operativ məlumat əsasən, 207 min tona yaxın pambıq yığılıb ki, bu da ötən ilkindən 2,4 dəfə çoxdur: "Pam-

Ötən il aqrar sektordan

nə qazandıq...

Pomidordan rekord gəlir əldə edilib

biqçılığın inkişafının daha da sürətləndirilməsi məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində İqtisadiyyat və Kənd Təsərrüfatı nazirliklərinin rəhbərlərinin iştirakı ilə pambıq istehsalı və emalı ilə məşğul olan "MKT İK" MMC və "CTS Aqro" MMC-nin nümayəndələri ilə görüş keçirilmişdir. Görüşdə cari ildə görülən işlər, pambıq yığımının gedişi, tədarükü və emalı vəziyyəti, eləcə də qarşıya qoyulan hədəflərə nail olunması üçün 2018-ci ildə həyata keçiriləcək vacib olan məsələlər müzakirə edilmişdir. Həmçinin pambıq əkin fermerlərinin məhsul istehsalına həvəsləndirilməsi və onların maddi rifahının daha da yüksəldilməsi məqsədilə pambığın növlər üzrə mövcud alışı qiymətlərinin hər ton üçün 1-ci, 3-cü, 4-cü növlər üçün 100 manat, 2-ci növ üçün isə 110 manat artırılaraq, 2018-ci ildə müvafiq olaraq 600, 540, 500 və 580 manat müəyyənləşdirilməsi barədə razılıq əldə edilmişdir.

Ötən il həmçinin 15 rayonda 3210 hektarda tütün əkilib. Əsasən İtiyarpaq, Zaqatala-67, Virciniya və Berley tütün sortlarının toxumlarından istifadə edilib. 01 dekabr 2017-ci il tarixinə əkin sahələrindən 5070 ton məhsul yığılıb ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 41,1 faiz çoxdur.

Qeyd edək ki, 2016-cı ilin dekabr ayında Çin Xalq Respublikasından 1,5 milyon ədəd tut tını gətirilərək 37 ba-

ramaçılıq rayonuna paylanılıb. Bu rayonların ərazilərində 150 hektara yaxın sahədə yeni intensiv tipli tut bağları salınıb: "Ölkədə barama istehsalının əvvəlki ilə müqayisədə azı iki dəfədən çox artırılması ilə bağlı ölkə prezidentinin tapşırıqlarına uyğun olaraq Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən tender müqaviləsi əsasında Çin Xalq Respublikasından 6000 qutu yüksək keyfiyyətli hibrid ipəkqudu sənaye toxumları (qrena) tədarük edilmiş və Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasında inkişafı qoyulmuşdur. İpəkqudu toxumlarından 99-100 faiz səviyyəsində yüksək keyfiyyətli barama qurdları əldə edilmiş və respublikanın 31 rayonunun 739 kəndini əhatə edən 3013 kümçü ailəsi tələb olunan miqdarda keyfiyyətli barama qurdları ilə təmin edilmişdir".

Nəticədə ötən il "Şəki İpək" ASC-yə 245.2 ton yaş barama təhvil verilib ki, 2016-cı ildəki istehsaldan 3,5 dəfə çoxdur.

Onu da qeyd edək ki, prezidentin "Azərbaycan Respublikasında ipəkçiliyin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamı ilə Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasının bərpası, əlavə istehsal sahələrinin yaradılması və müasir avadanlıqlarla təchiz olunması üçün 2017-ci ilin dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehti-

yat fondundan KTN-ə 4,5 milyon manat ayrılıb.

Bundan əlavə, prezidentin 2017-ci il 6 oktyabr tarixli "İpəkçiliyin inkişafına dövlət dəstəyinin davam etdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncamına uyğun olaraq daha 1 milyon ədəd tut tinginin alınması üçün KTN-ə 775 min manat da ayrılıb.

Nazirlik həmin vəsaitlə Çinin "Shandong Guangtong Silkworm Eggs Co" LTD şirkəti ilə müqavilə bağlayaraq noyabrın 29-da 1 milyon tut tingini ölkəyə gətirib və onlar Tovuz, Şəki, Bərde, Ucar, Sabirabad və Lənkəran rayonlarına göndərilib.

Ötən il 18,2 min hektara yaxın sahədə yeni fındıq bağları salınıb, bununla da fındıq bağlarının ümumi sahəsi 55.1 min hektara çatdırılıb: "Hazırda bölgələrdə 10 min hektara yaxın sahədə yeni bağların salınması üçün işlər davam etdirilir".

Bu il ölkədə 60 min tona yaxın fındıq tədarük olunması nəzərdə tutulurdu. Fındıq istehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasından verilən məlumata görə, istehsalçıların əllərindəki məhsul tam olaraq bazara çıxarılmadığı üçün hələlik istehsalla bağlı yekun rəqəm söyləmək mümkün deyil.

DSK-nın məlumatına əsasən, 2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkədə 63071,3 milyon manatlıq ümumi daxili məhsul istehsal edilib. ÜDM istehsalının 5,5 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və baliqçılığın payına düşüb. İqtisadiyyatın qeyri-neft bölməsində ÜDM istehsalı 2,4 faiz artıb, neft bölməsində isə 5,1 faiz azalıb.

2017-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında Azərbaycandan 1 milyard 218,7 milyon dollar dəyərində qeyri-neft məhsulları ixrac olunub. Bu da 2016-cı ilin yanvar-oktyabr aylarına nisbətən faktiki qiymətlərlə 25,1 faiz, real ifadədə isə 22,8 faiz çoxdur.

□ İqtisadiyyat şöbəsi

Neft nəqlində qəzaların artması təsadüfdür, yoxsa....

İlham Şaban: "Neftin qiymətinin formalaşmasında təbiət hadisələri də öz rolunu oynayır"

Sənbə günü axşam saatlarında Çin Şanxay şəhərinin yaxınlığında bir neft tankeri ilə yük gəmisi arasında baş vermiş qəza nəticəsində 32 dənizçi itkin düşüb. Panamada qeydiyyatda olan Sançi adlı tanker İrandan 136 min ton neft daşıyırmış və qəzadan sonra yanmağa başlayıb. Çin Nəqliyyat Nazirliyi bildirir ki, itkin düşən 30 iranlı və iki banqladəşli dənizçi tankerin heyətində olub.

Yük gəminin 21 nəfərlik heyəti isə xilas edilib. Hazırda Sançi dənizin səthində yanmaqdadır.

Çinin Nəqliyyat Nazirliyindən bildirilib ki, dəniz səthində neft layı emələ gəlib və bu səbəbdən xilas etmə əməliyyatı davam etdirilir. Cənubi Koreyanın sahil keşikçiləri də axtarış əməliyyatları üçün gəmi və təyyarələrini səfərbər edib. ABŞ Dəniz Donanması xilas etmə işlərində Çinə dəstək olmaq üçün bir hərbi təyyarəni bölgəyə göndərmiş. Dənizə yayılan neft isə ətraf mühit üçün böyük təhlükə yaradır.

Qeyd edək ki, Panama qeydiyyatlı gəmi İrandan Cənubi Koreyaya istiqamət almışdı. Gəmi Honq Konq qeydiyyatlı "CF Cristal" gəmisi ilə Çin sahillərindən 160 kilometrlik məsafədə toqquşub. Toqquşmanın səbəbi bəlli deyil.

Qeyd edək ki, son zamanlar neft nəqli ilə bağlı qəzaların sayı artmaqdadır və bütün bunlar dünya bazasında neftin qiymətinə təsir edir.

Son günlərdə neftin qiymətinin 65 dollar həddini keçməsi Şimali dənizdən 80 mənəbdən gündəlik 450 min barrel nefti Böyük Britaniyaya nəql edən Forties neft boru kəmərinin sızma aşkarlanması ilə əlaqədar idi. Bu səbəbdən həmin boru kəməri təmirə hazırlandı ki, ekoloji fəsadlar olmasın. Nəticədə neft birləşmələri 62 dollardan 65 dollara yüksəldi. İkinci hadisə isə Liviyada Aralıq dənizinə çıxan ixrac boru kəmərinin partladılması oldu. Bu iki faktor birjalarla böyük təsir göstərdi və neftin qiyməti artmağa başladı. Bu dəfə isə İranın neft tankerinin qəzaya uğraması nəticəsində 136 min ton neft itkisi yaşandı.

Bəs görəsən, ardıcıl olaraq yaşanan bu neft qəzaları təsadüfdür mü? Bütün bunlar sonrakı mərhələdə qiymətlərə necə təsir göstərəcək?

"Yeni Müsavat"-ın suallarını cavablandırın Neft Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban bildirdi ki, neftin nəqləmə prosesində bu cür hadisələrin yaşanması normal bir haldır: "İl ərzində dünyada 4 milyard ton neft hasil edilir. Bu 4 milyard ton neftdən 2,5 milyard tonu ixrac edilir. Bir il ərzində nəqlətmədə müəyyən fəsadlar, istər tankerlərdə yaşanan qəzalar, istərsə də ixrac boru kəmərlərində yaşanan problemlər hər zaman olub. Ona görə də bu cür hadisələr müəyyən zaman kəsində neftin qiymətinə müəyyən təsir göstərsə də, ciddi şəkildə təsiredici amil olmur".

Ekspertin sözlərinə görə, kənar amillər nə qədər təsir etsə də, neftin qiymətini global iqtisadi göstəricilər müəyyənləşdirir: "Neftin qiymətinin formalaşmasında təbiət hadisələri də öz rolunu oynayır. Çünki bu texnologiyalardan daha uzunmüddətli və neftə tələbatı artıran bir amildir. Ancaq neftin qiyməti əsasən iqtisadi faktorlardan qaynaqlanır. Tələbat artıqca neftin qiyməti də artır. Ona görə də cari il üçün iki əsas amil var. Birincisi, iqtisadi artım, ikincisi isə dolların ucuzlaşması".

İ.Şaban onu da vurğuladı ki, dollar dəyər itirməkdə davam etsə, bu, neftin bahalaşması ilə nəticələnməyəcək: "Əgər biz dolların bir il bundan öncəki və indiki kursuna baxsaq, dollarla olan inflyasiyanı da nəzərə alsaq, bu heç də o demək deyil ki, neft sürətlə bahalaşır. Amerika bankları cari il üçün dolların avroya kursunu 1,2 civarında götürürlər. Belə olan halda dollar bu qədər ucuzlaşarsa, ona müvafiq olaraq neftin qiyməti də formalaşacaq. Ancaq bir il öncə dollar avro qarşısında 1,6 -ya qədər düşmüşdü. O zaman neftin qiyməti 40 dollar ətrafında idi. İndi birjalarla dolların avroya olan məzənnəsi 1,20-dən artıqdır. Ola bilər ki, daha yüksək həddə çatsın. Bu da neftin qiymətinə təsir göstərəcək. Bu kimi amillər kənar qoyub, iki tankerin toqquşması və ya 5 gün ərzində hansısa kəmərdə yaşanan qəza global şəkildə neftin qiymətinə təsir etmir. Çünki Amerika və Avropa Birliyində hazırda iqtisadi artım var. Bu, neftin qiymətinə təsir edən ən önəmli global amildir".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Adətə üzrə bu qış mövsümü də başlayandan dəm qazı can almağa davam edir. Səssiz-səmirsiz gələn ölüm təkə son bir həftə ərzində artıq bir gəncin, Bakı sakini 22 yaşlı Məhəmməd Daşdiyevin həyatına son qoyub, bir neçə şəxsi xəstəxanahq edib.

Bəziləri dəm qazından zəhərlənmələrin əsas səbəblərindən biri kimi qazın keyfiyyətsiz olmasını görür. Bunu da onunla əsaslandırır ki, yanma prosesi düzgün getmədikdə nəticədə yanmamış qaz əməl gəlir və insanları zəhərləyir. Lakin dəfələrlə "Azəriqaz"ın rəsmiləri bu haqda açıqlama verərək bildiriblər ki, istifadəyə verilən qazın tərkibi dövlət standartına uyğun tənzimlənir və xüsusi laboratoriyalarda yoxlanılır, beləliklə, qazın tərkibi təmizdir, içində hər hansı zəhərli bir maddənin olmasından söhbət gedə bilməz.

Digər ekspertlər də qeyd edir ki, bu cür neqativ halların baş verməsinə səbəb qazdan düzgün istifadə edilməməsi və yaxud istifadə edilən keyfiyyətsiz qaz sobaları və qızdırıcılarıdır.

Dəm qazından özümüzü necə qoruyaq? Mövzu ilə bağlı Azad İstehlakçılar Birliyinin Kommunal məsələlər üzrə eksperti Nüsrət Qasimov "Yeni Müsavat"a danışdı. Ekspert qeyd edib ki, dəm qazından zəhərlənmə və ya faciələrin baş verməsinə səbəb insanların məsuliyyətsizliyi: "Qazın tərkibinə şübhə ilə yanaşanları savadsız adlandırardım. Onlar qeyr-mütəxəssislərdir. Əgər istifadəyə verilən qazın tərkibində problem ol-

Dəm qazından necə qorunmaq?

"Səssiz ölüm"ün səbəbləri sırasında yenə insan məsuliyyətsizliyi ön plana çəkilir

saydı, dünya ölkələri bizim ölkədən yüksək qiymətə qaz almazdılar. Bu məsələdə günah insanların özündədir. Onlar qazın təhlükəsizlik qaydalarına məhəl qoymur, sonda isə öz ailəsinin və özünün həyatını təhlükə altına atırlar. Dəm qazından zəhərlənmələrin müxtəlif səbəbləri var. İlk növbədə bu alınan cihazlardan asılıdır. Cihaz elə istehsal olunur ki, 1 kub/m qazın yanması üçün 9, 5 kub/m hava, oksigen lazım olur. Oksigen az və ya çox olarsa, bu zaman dəm qazı əmələ gəlir. Yəni karbon 4-oksid əvəzinə karbon mol oksid

əmələ gəlir ki, bu da zəhərli. Əgər bir otaqda 0, 1 faiz karbon mol-oksit yaranarsa, bu zaman 7-30 dəqiqə ərzində qaz dəmi insanın həyatına son qoyur. Ən yaxşı halda isə şişəkəst edir. Ona görə də qazla ehtiyatlı olmaq lazımdır. Bu haqda çoxsaylı maarifləndirici işlər aparılır".

Nüsrət Qasimov qeyd etdi ki, qaz sisteminin quraşdırılma prosesinə də diqqətlə yanaşmaq lazımdır: "Doğrudur, statistikaya görə, ötən illərə nisbətən hazırda ölüm hallarının sayı 50 faiz azalıb. Hər halda, bir nəfərin ölümü böyük bir

itkidir. Bu, bir ailənin faciəsidir və buna heç cürə yol vermək olmaz. Ona görə də cihazları quraşdırarkən diqqət etmək lazımdır ki, onu quraşdıran peşəkar usta olsun. Bu gün peşəkar olmayanlar da pul xətrinə özünü usta adlandırır. Halbuki əsl mütəxəssislər işə başlamazdan əvvəl təlimatlandırılır, imtahan dan keçirilir, lisenziya verilir, daha sonra işə başlayırlar. Mütəxəssislər bilir ki, qazı harda quraşdırmaq olar. Diqqət etsəniz görərsiniz ki, qazdan zəhərlənmələrin çoxu vanna otağında baş verir. Çünki çox zaman vanna

otağında olan qaz quraşdırılmaları düzgün yerinə yetirilmir. Vanna otağının nəfəslisi, hava dəyişdirən havalandırıcısı olmalı, yanğıya kömək edilməsi üçün qapıdan aşağı hissədə deliklər olmalıdır ki, lazım olanda 95 kub /metr hava daxil olsun və yanma prosesinə köməklik etsin. Metan qazı zəhərli deyil, onun yanma məhsulları zəhərli. Ona görə də bu cihazların tüstü bacasından çıxan tüstünü çölə ötürürlər. Tüstü bacasının hündürlüyü 10 sm-ə qədər olmalıdır".

Nüsrət Qasimov qaz cihazlarından istifadə zamanı son dərəcə ehtiyatlı olmağı tövsiyə edib: "Yanan cihazlar daim nəzarətdə olmalıdır. Bu yaxınlarda Hacıqabulda xoşagəlməz hadisə baş verdi. Uşaqlar maye yanacağı peçə töküblərini yandırmışdılar. Bu cür hallar yolverilməzdir. Sovet dövründə ayda bir dəfə profilaktik tədbirlər keçirir, gün ərzində 60 mənzili yoxlayırdıq. Evdə olmayan şəxsləri də şənbə-bazar günləri mütəlx tapıb qaz sistemlərini yoxlayırdıq. Əhəlinin özü də bizə müraciət edirdi ki, qaz sistemlərini yoxlayaq. İndi isə bəzi məlum, oğurluq və digər səbəblər üzündən insanlar tanımadığı şəxslərə, o cümlədən qaz işçi-

lərinə qapı açmaq istəmir. Nəticədə qaz sistemləri yoxlanılmamış qalır və təhlükə riski artır. Doğrudur, qaz bizim dostumuzdur, məişətimizdə bizə çox köməklik edir. Lakin onunla ehtiyatsız davranıqda qorxulu düşmənimizə çevrilir".

Dəm qazından zəhərlənən şəxsə necə yardım etməli?

Ekspertlər qeyd edir ki, zəhərlənən şəxs özünü pis hiss edən kimi açıq havaya çıxmalıdır. Təcili tibbi yardım gələndə ətrafdakılar ona ilk yardım göstərə bilərlər. Zərərçəkəni dərhal təmiz havaya çıxarmaq, kürəyi üstə uzatmaq və yaxasını açmaq lazımdır. İmkan olduqda, oksigen yastıqlarından istifadə edilir. Alın və sinəyə soyuq kompres qoyulmalıdır. Əgər zərərçəkmişin huşu özündədirsə, o zaman ona isti çay verib bilər. Çünki zəhərlənmə zamanı bədənin hərəkəti düşür. Zərərçəkmiş huşunu itiribse, pambığı naşatır spirtli ilə isladib iyətmək lazımdır. Naşatır spirtli olmadıqda, onu adi sirkə ilə də əvəz etmək olar. Zərərçəkmiş nəfəs almırsa və ya tənəffüsü zəifdirsə, ona süni nəfəs vermək lazımdır. Zərurət olduqda, ürək masajı edilməlidir.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Xalası oğlunu öldürən şəxsin qan donduran ifadələri..

"Mənə borcu var idi. Söhbət edəndə dedi ki, "arvadımdan xoşun gəlir?""

Qaynını öldürməkdə təqsirləndirilən şəxsin məhkəməsi başlayıb. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə təqsirləndirilən Seymur Abiyevin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Hakim Novruz Kərimovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında dövlət ittihamçısı çıxış edib.

S.Abiyev özünü elan edilən ittihamla təqsirli bilib: "Milyon faiz günahkaram".

Məlum olub ki, S.Abiyev qətlə yetirdiyi şəxslə xalaoğlu olublar. Həm də mərhum onun qaynı imiş.

Hadisənin təfərrüatını danışmazdan əvvəl S.Abiyev mərhumun atasının zaldan çıxmasını xahiş edib. O deyib ki, baş verənləri onun yanında danışmaq istəmir. Amma məhkəmə onun bu istəyini rədd edib.

Təqsirləndirilən şəxs Amin Bayramovu öldürməsinin səbəbini belə danışdı:

"Mənə borcu var idi. Söhbət edəndə dedi ki, "arvadımdan xoşun gəlir?" Mən də bunu başa saldım ki, ayıbdır, bu yaxşı hərəkət, danışdır deyil. Onu başa saldım. Sonra gedib adama bir pivə aldım. İçəndən sonra yə-nə mənə olan borcunun qarşılığında arvadını təklif etdi. O an

beynim çöndü. Dəmiri yerdən götürüb, bir neçə dəfə vurdum. Elə vuran kimi də öldü. Həyətdə yer qazıb basdırdım".

S.Abiyev mərhuma bıçaq zərbələri də vurması ilə razılaşmayıb: "Mən ona dəmirle üç dəfə vurmuşam. Hərəkətsiz qaldı. Həyətdə qazılmış yer var idi. Ora atıb basdırdım. Telefonunu da götürdüm ki, zəng gəlməsin".

O əlavə edib ki, evdə nəzarət kameraları var və orada da mərhuma bıçaq vurmadığı görünür.

Məhkəmədə məlum olub ki, Seymur Abiyev mərhumun təklifindən sonra onun arvadına zəng edib. Amma o, məhkəmədə bunu inkar edib.

Məlum olub ki, S.Abiyev Amin Bayramovun xanımına zəng edərək ondan xoşu gəldiyini deyib. Amma S.Abiyev məhkəmədə bunun doğru olmadığını söyləyib.

Məhkəmədə mərhumun xanımı da ifadə verib. Qadın deyib ki, hadisədən 2 ay əvvəl Sey-

mur Abiyev ona zəng edib.

Suallara cavab verən şahid Seymur Abiyevin onunla qohum kimi zəng edib danışdığını söyləyib. Şahid S.Abiyevin ona yaxın münasibətdə olmağı təklif etmədiyini deyib. Amma məlum olub ki, şahid yalan danışır. Çünki o, istintaqa ifadəsində S.Abiyevin ona zəng edərək görüşmək istədiyini, yaxın münasibətdə olmaq istədiyini deyib.

Şahid məhkəmənin xəbərdarlığından sonra doğru danışacağını, amma mərhumun atasından utandığını deyib. Mərhumun atası zaldan çıxmaq təklifi ilə razılaşmış.

Daha sonra qətlə yetirilən Amin Bayramovun xanımı S.Abiyevin qətlin səbəbi kimi dediklərinin yalan olduğunu söyləyib. O bildirib ki, yoldaşı onu S.Abiyevə borc qarşılığında təklif etməyib.

Suallara cavab verən şahid S.Abiyevin ona bir neçə dəfə münasibətdə olmağı təklif etdiyini, lakin bunu həyat yoldaşına söyləmədiyini deyib.

Elan

Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Araz Novruzov küçəsi, 23D ünvanında yerləşən 0.025 hektar torpaq sahəsinin Babayev Rəhim Məhərrəm oğlunun mülkiyyətinə verilməsinə dair JN-3800H KOD 01000003 sayılı şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

□ **İlkin MURADOV**

Qadın bu hərəkətinin səbəbini belə izad edib ki, onlar arasında dava düşəcəyindən qorxub.

Şahid S.Abiyevin ona zəng etməsi barədə yalnız öz anasına xəbər verdiyini qeyd edib.

Qeyd edək ki, rəsmi məlumatla görə, Bilgəh qəsəbə sakini Nəzakət Bayramova Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 14-cü Polis Bölməsinə müraciət edərək oğlu Amin Bayramovun itkin düşməsinə, bir gün əvvəl yaşadığı evdən xəbərsiz çıxaraq geri qayıtmadığını bildirib.

Amin Bayramovun həmin gün Binə qəsəbəsində yaşayan qohumu Seymur Abiyevin evinə getdiyi və məhz bu müəmmal gedişdən sonra sonuncu şəxs barəsində hər hansı məlumatın olmadığı müəyyən edilib.

A.Bayramovun avqustun 12-də Binə qəsəbəsində aralarında yaranmış münaqişə zəminində S.Abiyev tərəfindən küt alətlə qətlə yetirilərək həyətdə basdırıldığı müəyyən edilib.

S.Abiyev Cinayət Məcəlləsinin 120.2.2-ci (Xuliqanlıq niyyəti ilə adam öldürmə) və 120.2.9-cu (təqsirkar şəxs üçün aşkar sürətdə köməkəz olan afanı öldürmə) maddələri ilə təqsirli bilinir.

Bir sıra həkimlər müxtəlif cərrahi əməliyyatlardan və ya ümumiyyətlə, işdən sonra spirtli içki qəbul edir və ya tez-tez siqaret çəkirlər. Əslində hər iki vərdişin olduqca ziyanlı olduğunu deyən həkimlərin özləri bu əməllərə riayət etmirlər. Onlar çox zaman bunu gərgin iş rejimi ilə bağlayır, xəstələrlə işləmək üçün mütləq pozitiv olmanın önəmini vurğulayır, bəziləri isə bəzən elə gənc xəstələrlə, ölüm halları ilə üzleşirlər ki, bunu unutmaq, bir qədər də olsa psixoloji rahatlıq tapmaq üçün işdən sonra içdiklərini və ya siqaret çədiklərini deyirlər.

Ancaq bunun tam əksini düşünən, həkim psixologiyasının olduqca möhkəm olduğunu və işinin peşəkarının bu cür zərərli vərdişlərə aludə olmadığını, olubsa da peşəsini bunu bəhanə etdiyini deyənler də var.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev da bu düşüncədədir: "Bu, çox yanlış düşüncədir ki, həkimlər əməliyyatdan sonra və ya əvvəl spirtli içki içir və ya siqaret çəkirlər. Bu bir peşə fəaliyyətidir. İnsanlar bunun anatomiyasını, fiziologiyasını və sairə bilir. Ona görə də öz fəaliyyətini onun əsasında qurur. Siqaret çəkən, içki içən adam həkim oldu olmağı, çəkir və içir. Hər hansısa bir əməliyyata girərkən içki qəbul etmək heç məq-

Həkimlərin zərərli siqaret və spirtli içki vərdişi: stress atmaq, yoxsa...

Adil Qeybullayev: "Siqaret çəkən, içki içən həkim oldu-olmadı, çəkir və içir"
Vəfa Rəşidova: "Bəzən həkimlər bu cür stress atırlar"

sədəuyğun deyil. Düşünürəm ki, hansısa həkim bunu etsin".

Maraqlıdır, ümumiyyətlə, həkim psixologiyası necə olmalıdır ki, bütün gün xəstələrlə təmasda olmasına baxmayaraq, o, ətrafa pozitiv baxa bilsin?

Psixoloq Vəfa Rəşidova bəzən həkimlərin spirtli içki qəbul edərək stress atma bədhiyyəni dedi: "İnsanlar elə düşünür ki, həkimlər sanki ideal olmalıdır. Ancaq unutmamaq ki, cərrah da, həkim də bir insandır və onun da spirtli içki içmək, siqaret çəkmək kimi mənfi vərdişləri ola bilər. Necə ki, hər bir həkimin özünəməxsusluğu var, eyni zamanda bəzi həkimlərin içki içmək kimi vərdişləri müm-

kündür. Təbii ki, mən bunun normal hal olduğunu vurğulamaq istəmirəm. Bir çox həkimlərin bu kimi davranışları onların düşüncəsinə görə stress atmaq deməkdir. Ümumiyyətlə, cərrahların düşüncələri, psixologiyaları tamamilə fərqli olur. Məhz buna görə də hər adam cərrah ola bilmir. Əgər həkim spirtli içki qəbul edib bir insanın həyatına zərbə vurursa, bu təbii ki, qeyri-peşəkarlıqdır. Yox, əgər az miqdarda qəbul edirsə və heç bir problem yaranmırsa, demək ki, o da belə rahat olur. Bəzən həkimlər bu cür stress atırlar. Onların düşüncəsinə görə, daha yaxşı vəziyyətdə olmaq və uğurlu bir əməliyyat etmək üçün az da olsa, spirtli içki qəbul etmək lazımdır. Bu

yalnız Azərbaycanda deyil, bütün dünyada belədir. Bir daha bildirim ki, bunun qeyri-peşəkarlıqla bir əlaqəsi yoxdur. Hər bir peşəkar həkim, cərrah əməliyyat zamanı məsuliyyət daşıyır və bunun fərqində olmalıdır. Hər bir həkimin möhkəm psixologiyası olmalıdır. O zamana kimi ki, həkim yanma sindromu yaşamasın. Yanma sindromu, yeni işindən yorulmaq deməkdir. Uzun zaman istirahət etmədən çalışan hər bir həkim yanma sindromu yaşaya bilər. Yalnız bu zaman spirtli içki içməyi özünə çıxış yolu bilir və bununla müəyyən qədər stress atdığı düşünür. Ümumiyyətlə, hər bir peşənin sahibi yanma sindromu yaşaya bilər".

□ **Günəli MANAFLI**

Cinayətkar avtobus sürücülərinə necə "dur" deyək?

Ekspertlər qanunverici bazanı yetərli sayır, yetər ki, ona ciddi əməl edilsin...

Yanvarın 6-da Xətai rayonu ərazisində Zığ şossesində 175 nömrəli marşrut xətti üzrə hərəkət edən "Daewoo" markalı, "99 XM 581" dövlət qeydiyyat nişanlı sərnişin avtobusu idarəetməni itirərək yoldan kənara çıxıb və dəriyə aşılıb. Qəza nəticəsində 20 sərnişin xəsarət alıb. Soyğunçuluq maddəsi ilə məhkum olunmuş, sürücülük vəsiqəsi olmadan avtobus idarə edərək qəza törədən Kamran Ağayev tutularaq istintaqa cəlb olunub.

Daha sonra bəzi başqa qaranlıq məqamlar da üzə çıxıb. Belli olub ki, Kamran Ağayev sərnişinlərin həyatını etibar edən marşrutun sahibi Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin Sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin müdir müavini Babək Aslanovdur. B. Aslanov movqe.az-ın əməkdaşı ilə söhbətində 175 sayılı xəttin ona məxsus olduğunu təsdiqləyib. Amma qəza baş verən avtobusun onun adına olmadığını bildirib. O deyib ki, xətdə sərnişindəşmanı başqa şəxslərə həvalə edib.

B. Aslanov dövlət qulluqçusu olduğu halda sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağın mümkünsüzlüyü ilə bağlı suala isə belə cavab verib: "Mən Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin Laçın Rayon Şöbəsinin İdarə Heyətinin sədriyəm. 175 sayılı marşrutu da dörd aydır ki, almışam".

175 sayılı xəttin reisi Eldəniz Qasimov isə sürücünün əldə etdiyini bildirib: "Mən xətdə səhər çıxışı 05:45 radələrində şəxsən özüm vermişəm. Yol vərəqi də Ağayev Tərhan

Hüseynağa oğlunun adına verilib. Yeni mən avtobusu Tərhanın qəza törədən qardaşına deyil, onun öz adına vermişəm. Yolda sərnişin daşıyarkən o, avtobusu qardaşına verib. Bundan nə mənim, nə də dispetçerlərin xəbəri olub. Tərhan Ağayevin isə sürücülük vəsiqəsi də var, avtobusu idarə etmək üçün lazımı kateqoriyası da".

Nəqliyyat eksperti Ərşad Hüseynov ictimai nəqliyyat sürücüləri ilə bağlı problemlərin illərlə yığılıb qaldığını dedi: "Nəqliyyatla bağlı qanunvericilikdə xüsusi olaraq bir boşluq yoxdur. Sadəcə, qanunvericiliyə riayət etsələr, hər şey normal olar. Hər şey buradan başlayır. Demək olar ki, sovet dövründə də Bakıda düz-əməlli nəqliyyat olmayıb. Amma müstəqillikdən sonra bu sahə əməlli-başlı kriminallaşdı. İctimai nəqliyyat kriminal elementlərin əlinə keçəndə təbii ki, o, istədiyini edəcək. Qanunlara tabe olunması üçün məsul qurumlar da öz işlərini görməlidir. Həmin o daşıyıcılar kimsə, nəyəsə arxalanırlar. Elə bilirlər ki, məsuliyyətdən kənarda qalmaq olar və ya

kimə nəse etsə, bunun qarşısını almaq olar. Bu cür mühitləşdirilməsi aparılmalı və cəmiyyətə real hesabat verilməlidir: "İctimai nəqliyyatın problemləri hər zaman parlamentdə, digər dövlət orqanlarında müzakirə olunur. Doğrudan da ötən illər ərzində bu sahədə insanların həyatına, təhlükəsizliyinə, sağlamlığına zərbə vurma halları qat-qat böyük olub. Təsəffüf deyil ki, Qarabağda baş verən itkilərimizlə müqayisə edilir. İctimai nəqliyyatın idarə edilməsi ilə bağlı müxtəlif

Deputat Zahid Oruc isə bildirdi ki, sürücülərin qiymətləndirilməsi aparılmalı və cəmiyyətə real hesabat verilməlidir: "İctimai nəqliyyatın problemləri hər zaman parlamentdə, digər dövlət orqanlarında müzakirə olunur. Doğrudan da ötən illər ərzində bu sahədə insanların həyatına, təhlükəsizliyinə, sağlamlığına zərbə vurma halları qat-qat böyük olub. Təsəffüf deyil ki, Qarabağda baş verən itkilərimizlə müqayisə edilir. İctimai nəqliyyatın idarə edilməsi ilə bağlı müxtəlif

ideyalar olub. Dövlət rəhbərliyi onları hər zaman maliyyələşdirir, investisiya qoyur. Düzdür, bir sıra proqramlar arzuolunan səviyyəyə gəlib çatmayıb. Nə qədər texniki parkın yenilənməsinə, bu sahədə idarəetmənin təkmilləşməsinə baxmayaraq sözügedən məsələlər hələ də gündəmdə qalmaqdadır. Sonuncu hadisə diqqəti bura təkrar cəmləşdirir. Sürücü peşəsinə uyğun olmayan, yaxud da dəfələrlə cinayətlərdə, o cümlədən yol hərəkəti cinayətlərində ifşa edilən, cəzalandırılan adamlar təkrar

rən yüzlərlə, minlərlə adamın həyatına cavabdehlik vəziyyətində sükan arxasına keçirlər".

Deputat bu kimi halların qarşısını almaq üçün cəmiyyətin də dəstəyinin vacib olduğunu dedi: "Açıq demək lazımdır ki, cəmiyyətin bu məsələdə müvafiq qurumlara, yol polisində, həmçinin nəqliyyat fəaliyyəti ilə bağlı idarəçilik qurumlarına dəstəyi yoxdur. Bir nəqliyyat vasitəsinə cəza təcridi həyata keçirilən kimi buradakı insanlar özləri çox pis mövqelərini ortaya qoyurlar. Nəticədə yol polisi elə bir duruma düşür ki, sanki o, bu sürücünü öz marağı üçün saxlayıb. Ancaq məlum olub ki, saxlanılan sürücülərin böyük hissəsi həqiqətən də yarırsız insanlardır. Onlara nəinki sərnişinləri, heç öz ailəsini belə etibar etmək olmaz. Bu məsələlərin tənzimlənməsi üçün qanun bazası mövcuddur. Onun həyata keçirilməsi üçün bu sahədə daimi sərbəstləşmə tədbirlərini gücləndirmək lazımdır. Kateqoriyasından asılı olmayaraq bütün sürücülər üçün təkrarən qiymətləndirmə aparılmalıdır. Müəyyən bir müddətdən sonra bu, lisenziyalaşdırılmalıdır. Sürücü fəaliyyəti insanların həyatına həkim, müəllim fəaliyyətindən az təsir etmir. Belə hesab edirik ki, yaradılmış müvafiq qurumlar sürücülərin qiymətləndirilməsini apararaq Azərbaycan cəmiyyətinə real hesabat verməlidirlər ki, bizim ölkədə ictimai nəqliyyata cavabdehlik daşıyan nə qədər sürücü var. Onlar hansı qiymətləndirmədən keçiblər ki, bu cür vəsiqəsiz və üzərində bir neçə ağır cinayət olan şəxs bu fəaliyyətdədir".

□ **Günəli MANAFLI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 4 (6893) 9 yanvar 2018

Öz yas mərasiminə qatıldı

Razilyada keçmiş hind kinolarından bənzər mənərə yaşanıb. Alagoinhas şəhərində Jose Marcos Araujo adlı kişi şəhər xəstəxanasının morqunda ona göstərilən bir cəsədi səhv olaraq 41 yaşlı "moyka" işçisi olan qardaşının hesab edib və polislərdə bu cür məlumat verib. Ölən adamın qardaşı olduğunu düşünən Araujo daha sonra cəsədi xristian ənənələrinə uyğun dəfn etmək üçün anasının evinə aparıb. Evdə cənazə mərasimi keçirildiyi vaxt küçədə gəzən Gilberto isə bir dostundan özünün cənazə mərasiminin keçirildiyini öyrənib. Vəziyyəti aydınlaşdırmaq üçün evə gedəndə isə qohumlardan çoxu şok keçirərək bayılıb, bəziləri isə evdən qaçıb. Anası isə qəzətilərə açıqlamasında "həyatı boyu bu qədər sevinmədiyini" deyib.

Tez-tez selfie çəkən kişiler... psixopatlığa meyllidir?

Amerikanın Ohio Dövlət Universiteti alimləri müəyyənləşdirib ki, çoxlu sayda selfi çəkib, bunu sosial mediaya paylaşan kişilerdə psixopatlığa meyllik ola bilər. Bu barədə Türkiyənin "Hürriyyət" qəzeti məlumat yayıb. 18-40 yaşlarındakı 800 kişinin sosial mediadakı paylaşımını incələyən və onları psixoloji testdən keçirən alimlərə görə, onların antisosial davranışları selfiyə meyl etməyənlərə nisbətən daha çoxdur. Araşdırmaları "Personality and Individual Differences" adlı

jurnalda yayımlanan özünü göstərir. Onların fikrincə, bu tip şəxslər ünsiyyət problemi də yaşayır.

Müalicə olunduğu xəstəxanayı yandırdı

Uzun illərdən xəstəxanayı yandırıb. bəri xərcəng Hadisə Tayvanın Tayvan şəhərində baş verib. tayvanlı Li Çin Xərcəng xəstəsi olan qohumlarının müalicə olun-

duqları xəstəxanada gecə saatlarında başlanmış yanğın şəhərdə davam edib. Yanğında 12 xəstə yanaraq həlak olub, 60 pasiyent ağır yanıq xəsarətləri alıb. 67 yaşlı Linin yanğının səbəbkarı olduğunu müşahidə videokameraları ilə çəkilməmiş görüntülər sübut edib. Çılpaq halda yanğından qaçmağa çalışan xərcəng xəstəsi Lin xəstəxananın anbarında gizlənmişdi.

O, polisə verdiyi ifadəsində bildirib ki, tənziyə və adyallara od vuraraq paltar anbarına atıb. Yanğından sağ çıxan pasiyentlərin çoxu 80-90 yaşlılardır.

QOÇ - Kifayət qədər düşərli zaman kəsiyindən keçəcəksiniz. Bu prosesi daha ideal səviyyəyə yüksəltmək üçün ətrafınıza sadıq tərəfdaşlar toplamalısınız. Günün "ən varlı" zodiak işarəsi də məhz siz olacaqsınız.

BUĞA - Saat 11-13 və 16-18 arası iştirakçısı olduğunuz situasiyaların əksəriyyəti gərgin fonla müşayiət olunduğundan bütün ciddi işlərinizi təxirə salmalısınız. Əks təqdirdə, çoxsaylı uğursuzluqlarla rastlaşacaqsınız.

ƏKİZLƏR - Ulduzlar gün boyu maraqlı insanlarla görüşəcəyinizi bəyan edir. Bu, işgüzar əməkdaşlıq da ola bilər, dostluq-yoldaşlıq da. Hətta boşluğunuz varsa, məhəbbət dəryasına da düşə bilərsiniz.

XƏRCƏNG - İlk növbədə səhhətinizə qayğı göstərin. Çünki yalnız sağlam bədəndə sağlam ruh olur. Ruh da ki, sağlam olmadı, onda kosmik fərd kimi cılızlaşsın. Həmişə başqalarını müzakirə etməkdənsə öz ideya və məramlarınızı analiz edin.

ŞİR - İlahinin verdiyi hər günə şükür edin, bədgüman olmayın. Ən azı ona görə ki, ixtiyarınızda olan təqvimdə sizi narahat edən əksər sahələrdə - qarşılıqlı münasibətlərdə, maliyyə məsələlərində, həmçinin fəaliyyətdə müsbət nəticələr əldə edəcəksiniz.

QIZ - Bir qədər gərgin təqvim olsa da, proseslərə neytral yanaşmaqla gözlənilən təhlükələri dəf edə bilərsiniz. Saat 16-18 aralığında istənilən riskli sövdələşmələrdən, köhnə qisasçılıq prinsiplərindən əl çəkin.

TƏRƏZİ - Göy qübbəsi müqəddəs ziyarətgahlarınıza baş çəkməyinizi tövsiyə edir. Dünyanı kiçik, Tanrı kəramətini böyük bilməlisiniz. Bu həyat kodunu anlasanız, ayın sonuna kimi zaman xeyrinizə işləyəcək.

ƏQRƏB - Risk etməyə lüzum yoxdur. Çünki hazırkı durumunuz ifrat əsəbiliyinizdən xəbər verir. Amma ailə-sevgi münasibətlərində, eləcə də kollektivlə davranışda mülayimlik göstərsəniz, işləriniz qaydasına düşəcək.

OXATAN - Xırda maliyyə problemlərinə görə narahat olmayın. Çünki günün ələ ilk saatlarından bu istiqamətdə uğurlarınız bol olacaq. Fikirləşin görün, İlahidən gələn missiyanız hazırkı fəaliyyətinizlə üst-üstə düşürmü?

OĞLAQ - Saat 15-ə qədərki müddəti səbrlə başa vursanız, qalan saatlardan xoşagəlməzlik gözləməyin. Çünki ulduzlar bu gün şəxsi işlərinizdə böyük dönüş yaratmaq istəyir. Bunun üçün sadəcə, əzmkarlığınızı artırmağınız kifayətdir.

SUTÖKƏN - Yəqin bilirsiniz ki, "hakimiyyətdə" olan Oğlaqla sizin bürcü əsasən Saturn idarə edir. Bu işə təbii olaraq sizi də qalan bürcələrdən daha enerjili və daha şanslı olmağınızla dəlalət edəcək.

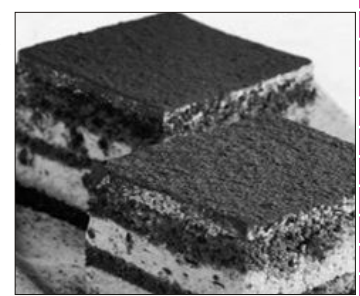

BALIQLAR - Bəri başdan nəzərinizə çatdıraraq ki, ixtiyarınıza olduqca məsuliyyətli bir gün düşüb. Belə ki, işlək saatlarda çoxlu sayda yeniliklərin şahidi olacaq, maraqlı təkliflər alacaqsınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Səhərlər bir dilim tort... insanı arıqladır

Səhər yeməyində bir dilim tort yemək arıqlamağa kömək edir. Bunu türküyəli alimlər sübut edib. Onların bildirdiyinə görə, 90 kilo ağırlığında olan bir adam bu üsulu tətbiq edərək, 8 ayda 20 kilo arıqlaya bilər. İsraildə Hebriv Universiteti və Ariel Universiteti artıq çəkili 193 nəfər üzərində aparılan araşdırma zamanı müəyyən olub ki, səhərlər bir dilim tort yeyənlər digərlərinə nisbətən daha tez arıqlayır. İsraili alimlər isə bildirib ki, insanların həzm sistemi səhərlər daha aktiv fəaliyyət göstərir. Onların gəldiyi notsiyəyə görə, səhər yeməyində yeyilən tort gün ərzində keks və ya tort kimi qidalara olan tələbatı azaldır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.